

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
6-os számú hirdetés egy sorra 20 fillér.
Hosszabb közzétételre külön díjat.
Nyitási díj 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 157.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, július 7.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérórák: A szájosár.
- Vakáció felé.
- Az iskola-adó.
- Aradmegye Apponyhoz.
- A család erkölcsse.
- A szerencsés Arad.
- Aradmegye gyűlésezik.
- Az anya rémtette.
- Mese az orfeumról.
- A megmérgezett Fehér-Körös.
- Kollektív háztartás Aradon.

A szájosár.

Arad, július 6.

A függetlenségi párt tegnapi gyűlésén mint Bankó szelleme, a szájosár, a klotür, vagyis diplomatikus nyelven szólva a házszabályrevízió réme kísértett, általános konsternációt és megdöbbenést keltve azon gyülekezésben, mely az obstrukció jegyében született; körükbe fogadniok, széket és helyet adniok kellett volna annak a fantomnak, melyet elföldelve hittek a szabadelvű párttal együtt. Most ismét megjelent és testét követeli azoktól, kik élete árán jutottak hatalomra. Ah, ki ülne mellé, ki szorítaná keblére, ki akarná föltámasztani, ki akarná eltetni a rettenetes hazajáró lelket azok közül, kik annak — örökösai?

A függetlenségi párt által támogatott kormány sem tud a fennálló házszabályok mellett alkotmányosan kormányozni; rop-

pant idővesztéssel s nem egy nemzeti érdekü szempont feláldozásával tudta a népoktatási törvényt tető alá hozni a nemzetiségek parlamenti ellentállása folytán és egyenesen kudarcot vallott a vasutas törvényjavaslatnál a horvátok obstrukciója miatt, jóllehet nevezetes engedményeket foglaltak azok magukban a horvát nyelv javára az előbbi állapotokhoz képest. Nem enyhíti a kormány kudarcát annak a föltevésnek valószínűsége, hogy kívülől szitják az ellentállást, mert a tények okozatos összefüggését kutató ész mindig megint az obstrukció lehetőségében találja meg a végelágy, az egyedüli orvoslatot pedig a házszabályok szigorításában kell fölismernie. És ezt az orvoslatot annál inkább akarnia kell a parlamentnek, mentül nyilvánvalóbbá lesz, hogy már az osztrák izgatás is az obstrukcióba, mint egy archimedesi pontba akasztja emelő rudját, hogy a magyar glóbuszt kiforgassa sarkából.

A házszabály-revízió kaudiumi jármán keresztül kell mennie a magyar törvényhozásnak; alá kénytelen vetni magát e kényszernek a függetlenségi párt is, ha mindjárt bele is hal. Mert ez is egyike lesz azon eseteknek, amelyek a függetlenségi párt bukását előkészítik. Általános érvényü sarkigazság az nemcsak természetben, hanem a társadalomban és államéletben is, hogy amely alapon valamely intézmény tamadt, ugyanaz az alap lesz a föntartója is; azért, amely párt az

obstrukció által jut a hatalomhoz, nem maradhat kormányon a szájosár segélyével; akik a nemzeti függetlenség előharcosaiként foglaltak el győzelmesen a többség padjait, nem csinálhatnak azokban svaregelb politikát, s akik a Rákóczi-induló mellett állottak a nemzet élére, nem vezethetik azok azt a Gotterhalte hangjával tovább. A függetlenségi pártnak tragikuma, hogy kormányra lépett, mielőtt programjának megvalósíthatása iránt biztosítékokat nyert volna, hogy az opportunizmus torkába kell aprítania elveit, anélkül, hogy azokból csak egy fikarcnyit is megvalósíthatott volna.

Mit használ itt rámutatniok azon különbségre, mely a Tisza-féle és a Kosuth proponálta házszabályrevízió okai és céljai között van? hogy amott a kisebbségi ellentállás letörésére azért volt szükség, mert a törvény ellenére megkötött kereskedelmi szerződéseknek s a létszám-emelésnek kellett minden áron keresztülhajtania, míg ellenben emitt a nemzeti és horvát obstrukció lehetetlenné tételére hozatnék meg a házszabályrevízió? Ha el is fogadtatnék e distinkció, kérdés, hogy az utóbbiak ellenében is keresztül vihető volna-e zsebkendő lobogtatás nélkül, ez pedig nem jelentené-e ép úgy a függetlenségi párt szemfedőjét, mint annak idején a szabadelvű pártét? De magában a pártban is el nem oszlatható az aggodalom a felett, hogy a keresztülvitt házszabályszigorítást egy következő kor-

A hétről.

Legenda egyről, sőt másról.

Ült az öreg Isten, buzgón ült az égben,
Mit kéne csinálni, arra gondolt éppen.
Odalent a földön megromlott az ember,
Nem törődik immár semmiféle szenttel,
Templomba se járnak, pénz után szaladnak,
Nem nézik, hogy magas lába a kamatnak,
Váltókat zsirálnak, pénzért epekednek,
Mindenki azt nézi, zsebe hogy telhet meg.

Nagy a nyomor mégis, minden nagyon drága,
Szegény embert húzza minden bokor ága,
Végrehajtók járnak, árverésnek bőszen,
Reggel, délben, este, rossz és jó időben.
Milliomosoknak sincsen már mit enni,
Nagyon gyorsan kéne itt valamit tenni.
Mi az ördög tudna segíteni itten?
Igy morfondírozott odafönt az isten.

Hát ahogy tűnődik, egyszerre csak Péter
Odaruccan elé egy nagy küldöttséggel.
Vannak néhány százan, mindnek bus az arca,
Tükröződik rajta lelkek zordon harca.
Panassza van mindnek, látni első percre
És hogy nagy a panasz, látható az. Persze!

Megszóal az Úr hát, úgy, biztatásképen:
Mit akartok fiuk? Mondjátok el szépen!

Aradiak vagyunk, — így kezdi az egyik,
Aradiak vagyunk, amint tudni tetszik.
Akinek a hírét rég hallanod kellett,
Ismerheted bennem *Avarfi* Ferencet.
Ügyvéd vagyok, ügyvéd, bánatos fiskális,
Vállalkozom pörre, bármi rosszul áll is.
A többi is ügyvéd, vagy ügyvéd kliense,
De panasznélküli nincs itt egyetlen se.

Itt vagyok például én és többi társam,
Megöszültünk immár a végrehajtásban.
Ámde mostan *Günther*, az igazság öre
Azt mondja: Maradjon ép az adós bőre!
Szabad az adósnak adósságba uszni,
Nem szabad már nyuzni, emberbört lehuzni,
Ötven koronán túl, nem pedig innét
Járhatunk csak közbe. Ugye, el se hinnéd?

Alighogy így szólott, előállt a másik,
Megreszket a térde, szeme könnyben ázik,
S így szól: Óh uram! Husz év egymás hátán,
Mióta működöm alperesi pályán.
Végre is hajtottak, el is licitáltak,
Elvittek alúlam szalmazsákot, ágyat.
Okos ember *Günther*, megesküszöm rája,
Hiába szapulja fiskálisok szája!

Szólott a harmadik: Csupa apró érdek!
Az osztán a közügy, amit én beszélek!
Uram, az orfeum erkölcstelen jószág,
Mégis a nyakamra hozza a hatóság.
Hoznak mindenféle könnyüvéru dämát,
Aki az egekbe emeli a lábát,
Nem bírok sehogyse a *Sisera*-haddal,
Csapj közjük Uram, nagybecsü nyiladdal!

A negyedik szólott: építenék házat,
Ámde a kőműves forrong, tüntet, lázad.
Vakoló kanálnak pihenés a sorsa,
Sztrájkanya van máma berekbe, bokorba.
Munkaadó, munkás nem tud mit csinálni,
Elválunk, mint tegnap *Sulkovszky*—*Tagányi*.
Segíts rajtunk Uram, kérlek földre-égre,
Mert, a házasságnak máskülönbén vége!

Ötödik is szólna, ámde mostan Péter
Rájuk mordul zordul, haragdulta képpel:
Adta szedte vette, kutya teremtette:
Mi az istennyilat fecsegtek itt egyre?
Panaszkodik más is, ámde ennyi lárma
Ennyi panasz, sirás csak Aradon járja!
Ahol a panasz már ennyiféle fajta:
Maga az Isten se segíthet már rajta!

— zab.

Az előrebocsajtottakban röviden vázoltuk a Bibich-alap 130 esztendőszon vizontagságos történetét.

Az előadott tények megcáfolhatatlan hűséggel igazolják, hogy a dicső emlékü alapító-nő végső akarata semmibe sem vétetett s az abszolútizmus idejében, de az alkotmányos aerában is, — ha kellett — az alapnak legfelsőbb föfelügyeleti joga segítségül hívása mellet s arra való hivatkozással oly tények követték el, melyek az alapítványi tőkét megcsontították, alapítvány jellegéből kiforgatták és Aradvármegye pártfogói és adományozási jogát is mélyen sértették.

Az elkövetett sérelmek legtöbbje már helyrehozhatatlan s azokkal szemben ma egyebet nem tehetünk, minthogy megrendített hit-tel és fájó sajnálkozással tekintünk vissza azon korra és tényekre, amelyek egy nemesen érző szív nagylelkű megnyilatkozását semmibe véve megsértették az alapító emléke iránti kegyeletet és meghusították egy jótékony alapítvány eredményes gyümölcsöztesését.

De ha már sok minden nem változtatható, egy kötelességünk a végrendelet szerint kétségtelen, s ez az, hogy az adott viszonyok között mindent el kell követnünk arra, hogy az alapítvány régi jogaiba a lehetőségig vissza-helyeztessék, hogy az ösztöndíjállomások száma ő felsége 1868 évi május hó 12-én kelt legfel-sőbb elhatározása szerint 40-ben állapítsák meg s ezzel az egyre súlyosbodó existenciális viszonyok közepette módot nyujtson ahhoz, hogy vármegyénk ifjúsága fokozott tanulmányi előhaladást tanusithasson.

Ezen mozgalmunk megindításához a mostani időt, Nagyméltóságod kormányzatát, kellett választanunk. Nagy tévedések felismeréséhez, nagy hibák jóvátételéhez ugyanis nagy elmék, nagy jellemek kellenek. Mi nagyméltóságodat hosszú közéleti pályáján így tanultuk megismer-ni s azért teljes bizalommal kérjük, hogy dicső emlékü Bibich Tomján Margit alapítvá-nyát, amennyire lehet, régi jogaiba vissza-helyezni és bölcs intézkedésével eloszlatni kegyes-kedjék azon hitet, amely a Bibich-alapítvány szerencsétlen sorsa nyomán támadt, hogy meg-nyugvással közjogi testületek gondjaira bizni

nem lehet. Az alapítványnak 1867 év utáni történetéből kétségtelen, hogy a Bibich-alap-nak a lyceumba való beépítése jogtalan volt, továbbá, hogy legalább 40 ösztöndíjas helynek kell fenntartva lennie. Megállapítható továbbá, hogy a 22434—872. számú miniszteri leirat szerint is a lyceum fedezetlen építési költségei az államkincstárból lettek volna biztosítandók s hogy a Bibich-alap építési adóságokkal terhelhető nem volt. Kétségszöndíjhatatlan tény, hogy Aradvármegye királyi jóváhagyással csak 99 ösztöndíjnak megfelelő összeget ajánlott a lyceum évi fenntartásához s hogy az ezen felüli személyi és dologi kiadások és az épít-kezésből eredő adóságok kamatai a Bibich-alapot nem terhelhetik.

Egy jobb jövő reménysugarát foglalja ma-gában, továbbá a legnagyobb sérelmet közlő 3325/878 számú leirat is, amely kilátásba he-lyezi az ösztöndíjak számának tetemes sza-porítását.

Miniszter Ur! Az utóbb hivatkozott rende-let kelte óta 30 év telt el anélkül, hogy az ösztöndíjak szaporítása iránt intézkedés tétetett volna, pedig a 40 ösztöndíj fedezetére 16800 koronánál több nem kellene. Ezzel szemben a Bibich-alapnak van 45915 kor. 57 fill. kamat-és azonfelül számszerűleg nem közölt házbér-jövedelme s mindezekhez járul még az ezen in-tézetben szedett tetemes tandíj és felvételi díj, amely jövedelmeket ezen intézet személyi és dologi kiadásainak fedezeténél szintén számi-tásba kell venni. Nézetünk szerint nem ütköz-hetik nehézségbe, hogy a 16800 kor. a Bibich-alap jövedelmeiből biztosítsák s az így elő-álló jövedelmi hiány államszegélylyel fedez-tessék.

Ilyetén eljárással Miniszter ur egyik hivatali elődjének 22434 és 872. sz. a. közölt ígérete is részben beváltatnék, mely szerint a fedezetlen költségek az állami költségvetésbe fognak fel-vétetni.

Amidőn az előadottakban Nagyméltóságod-al az igaz tényállást megismertettük, törvény-tiszteletébe, igazság és jogérzetébe vetett erős hittel kérjük, hogy a Bibich-alapítványi ösztön-díjak számát 40-re emelni s ezzel a maga részéről is hozzájárulni méltóztassék ahhoz, hogy ezen eredeti rendeltetéséből kiforgatott ala-

pitvány ősi jogaiba a lehetőségig visszahelyez-tessék.

Kelt Aradvármegye törvényhatósági bizott-ságának 1907 évi március 27-én tartott rend-kívüli közgyűléséből.

A törvényhatóság nevében: hazafias üdvözlettel
az alispán helyett:

Schill József
főjegyző.

A fölratot kinyomatta a vármegye ható-sága és a napokban küldötte meg a közoktatás-ügyi miniszternek.

Az iskola-adó.

Apponyi Albert gróf Aradhoz.

Amitől a város nem lett okosabb.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 6

A képviselőház tudvalevőleg nemrégiben megszavazta a tanítók korpótlékáról szóló tör-vényt. Ennek a törvénynek 12-ik szakasza azt monda, hogy az iskolákat fenntartó városok korpótléket igényelhetnek az államtól, de csak abban az esetben, ha az iskolák fenntartására öt százalék pótdótot, az ugynevezett iskola adót kivetik, ezt kimutatják s az iskola-adó nem elégséges az iskolák fenntartására.

Apponyi Albert gróf, vallás- és közoktatás-ügyi miniszter a törvény megszavazása után leirt Aradvárosához és felszólította, hogy hala-déktalanul terjessze fel az iskola-adóról szóló kimutatást.

A kérdéssel a pénzügyi bizottság foglal-ko-zott. Vannay Gyula adóügyi tanácsnok a bi-zottság előtt kifejtette, hogy ezt a kimutatást két okból nem lehet felterjeszteni. Először azért, mert a város közönsége ugyanis 29 száza-lék pótdóttal járul hozzá az iskolák fenntartá-sához. Másodszor pedig azért lehetetlenség a kimutatás elkészítése, mert ez a 29 százalék nincsen külön lajstromozva, hanem a 69 száza-lék pótdóttal benne van. Az iskola-adó külön-választása pedig, tekintve, hogy 15.000 tétel van az adókönyvben, temérdek munkát adna az adóügyi osztálynak.

A pénzügyi bizottság határozata értelmé-

Hozzáfutottam s letérdeltem előtte. Magam-hoz vontam, hogy szemébe nézzek, ő megrettent. Félelem fogta el... Én nem tágitottam. Bir-kóztunk... Neki erőt kölcsönzött a félelem, nekem a vágy.

Ő volt az ügyesebb. Kiszakította magát karjaimból és elfutott... Én utána... Soha-sem fogom el, mert repült, mint a nyíl, de megbotlott egy gyökérben és elesett.

Nem, nem is, csak majdnem! Mert akkor már karjaim közé dőlt. Felfogtam és diadallal vizsgáltam, hogy nem történt-e sérülése?

Ép volt a lány, telve fékezhetetlen, vad szenvedélylyel. Egy kevéssé fáradt lehetett, mert pihegett, mint a megriasztott galamb.

Az egyik pillanatban csókolt, a másik-ban már ki akarta magát menteni: cirogatott, majd meg karmolt; nevetett és sirt, hizelgett és szidott.

De én ezekkel nem törődtem. Csak a sze-mét néztem és onnan ugyanis a szerelem lángja lobogott égetően. Beszélhetett, tehetett a mit akart, láttam, hogy a nő szeret.

Csókkaal halmoztam el ujjait, az reszkette égett. Fejemet Ahymus illat járta át. Aztán meghajtotta büszke fejét és gyöngéd ellenveté-seire nem hallgattam.

A hold feljött és fényével beüzüstözte az egész tájat. Az éj apró muzikusai megkezdték ciripelésüket. Sejtelmesen bólogatták a fák galyaikat. Lárma, zaj volt és mégis oly ál-tató csend. Meleg szellő-áradat hullámozott kö-rül bennünket. Virágok erős szagától vem-hes volt a levegő. Levendulaillat vegyült a

közeli erdőből kiáradó ibolyaillattal. Minden szerelemre emlékeztet, de mi csak egymás-ban kerestük a boldogságot, az örökkévaló-ságot.

Négy hónapig öleltem el nem alvó szere-lemmel a szenvedélyes lányt. Testünk-lelkünk sorvadt és tudtuk, hogy viszonyunk nem tart-hat még sokáig.

Éreztük annak közeli végét. De, hogy mi-nő alakban közeledik az a vég, sejtelmünk sem volt.

Mindennap szebb, csodásabb, nemesebb és szeretőbb volt előttem e nő! Az unalom legpa-rányibb tünete sem mutatkozott rajtunk. Szerel-münk az első naptól változatlan volt. Most sem tudom megérteni, pedig régen volt már, hogy miképp volt ez lehetséges?

Megloptam a paradicsomot, tudtam, hogy lakolni fogok érte. Bármennyire is akartam józan lenni, bárhogy is elmélkedtem, terve-tem, — gondolataim szétágazó szálai mégis csak egy csomóba futottak össze: Juliska. Dőrének mondtam magamat, eszeveszettnek, örültnek akartam magam érezni, — nem ment.

Mindig az tőlult ilyenkor elem: miért? Mert szeretek? Nincs arra jogom, bohálóztam én őt talán aljas módon?

Oh nem, nem, nem!

Nyugodt voltam és nagyon boldog.

Nem kerdeztük egymástól mi lesz ennek a vége, mit adsz, elhagysz-e vagy nem, meddig szeretsz?

Semmit sem tudtunk ezekről.

De hisz' ezek a dolgok elenyésznek ama nagy probléma mellett, a mely egyszerűen így kérdez: szeretsz?

És így felel: szeretlek!

*

Jövel visszaemlékezés!

Légyen eröm még e pár sort leírni.

Csak röviden; nem jó ezzel sokat foglal-kozni! Ezen az uton mennek az örületbe...

Egy nap nem jött el. Ki? Hát a Juliska. A faluban azt suttogták: meghalt. Hogy ő meg-halt, elmúlt, mint azok a rövidéletű tavaszi bimbók ott kinn a réten, — azt nem tudtam megérteni.

És ez így van, A hön imádott lény elmu-lását nem akarjuk megérteni.

Már őszbe hajlott az idő. Még ragyogott a napsugár, csak melege nem volt tüzes; még zöld volt a fű, de már összeesett; még nyíltak virágok, de nem szinesek, nem illatosak. Fehé-rek, szürkek voltak azok.

Hosszu pókhálók usztak a levegőben, a gölya bucsuzót kelepelt, a fecskék gyülekeztek az indulásra.

Elvonult, elkészült itt már minden. A ter-mészet is aludni készül. Vége van már minden életörömmek! Meghalt a Juliska... meghalt... meghalt! Még az emberek arcán is elbujt a mosolygás, elröppent a vidámság, elállt a ka-caj. Helyette a bánat feküdt meg súlyos ólom-szárnyaival a lelkeket...

A temetés napján beborult az ég. A nap csuf, sárga volt és bánatosan tükröződött a fel-legek között. Fák hullatták leveleiket, kopaszon

ben a városi tanács feliratot intézett a kultusz-miniszterhez és ebben kifejtette azokat a nehézségeket, amelyek a miniszter kívánságának teljesítését fizikailag lehetlenné teszik.

A miniszter válasza a napokban érkezett le a városhoz. Apponyi gróf kijelentette válaszában, hogy a törvény határozott rendelkezést tartalmaz az iskolaadó kimutatására vonatkozólag s ő külön utasítást nem adhat a városnak.

A tanács a miniszter leiratával mai ülésén foglalkozott. Minthogy hamarjában nem tudott határozni a bonyolult kérdésben, a miniszter leiratát egyszerűen tudomásul vette. A torony alatt most afölött gondolkoznak, vajjon teljesíthető-e a törvény rendelkezéseit és forgassák fel az egész adókönyvet a 29 százalék iskola-adó kimutatásával, vagy pedig hagyják abba az egész dolgot? Mindezt azonban még nem határozta el magát a tanács a döntő lépésre.

Jó kívánság.

— A mai tüzesethez. —

— Ez mégis hallatlan! Már ötödik ízben gyújtogatnak Aradon és a rendőrség még egyszer se fogta el a tettest.

— Hogy a vörös kakas csipje meg!

A cseléd erkölcsé.

Vigyázzon rá a gazda.

A tanács másként vélekedik.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 6.

A törvényt annyiféleképen lehet magyarázni, ahány paragrafusa van. A gyakorlatban a különböző ítélkező fórumok igen gyakran mást olvasnak ki a törvény szelleméből, mint amit a nyomtatott sorok tulajdonképpen magyaráznak. Ilyen félremagyarázható törvény a cseléd törvény.

Ennek egyik paragrafusa előírja, hogy a gazda tartozik a szolgálatában álló cseléd erkölcsére vigyázni. A kihágási bíróság úgy értelmezi ezt a rendelkezést, hogy a gazda köteles kivont karddal, vagy megtöltött fegyverrel örködni a cselédje erkölcsére. Sőt tovább megy a magyarázatásban. Elvárja a gazdától, hogy

meredtek száraz galyaikkal az ég felé, mintha imádkoznának. Megnémult a világ egy nagy fájdalomtól.

Egy kis fehérre mázolt házaeska előtt gyűlt össze a falu. Csupa parasztok. Valami összegörbödött uriféle is volt közöttük. Arcán a lélek iszonyatos kinja látszott. A rémület és meglepetés rettenetes barázdákat szántott fel ábrázatán. Botra támaszkodott, mégis remegett. Sirni akart, de csak szeméi izzottak lázas üregekben.

Mondanom sem kell, ez alak én voltam.

Elborult előttem a világ. Nem emlékezem a továbbiakra világosan. Egy öreg jóságos képű néne lépett hozzám, így szólt:

— Mönnyön haza szögén embör! Iszön beteg maga, möghal itt rögvest...

Se vágyaim, se kívánságaim nincsenek. Örömem nincs, bánatom nincs. Nem vagyok jószívű, nem is kegyetlen. Jónak nem érzem magamat, de rossznak sem. Azért élek, mert születtem, az öngyilkosság pedig gyávaság. Idegen vagyok e földön és nem szeretek. Szóval nekem minden mindegy!

Egy emlékem van! Szeretem ezt nagyon és ha elgondolkozom rajt, nyugodt, megelégedett leszek. Kiszámítom, hogy eleget éltem már és voltam boldog ember is... most jöhet a vég!

És mégis: ez emléket nem tudja mizantrop lelke födni.

Itt megáll a filozófia, megtörik flegmám.

lépten-nyomon kísérje a cselédjét és ha valami támadás készül ennek erkölcsé ellen, erélyesen verje vissza a támadást.

Az aradi rendőrség kihágási bíróságát a cseléd törvénynek ilyen értelmezésére egy konkrét eset kényszerítette. A multkoriban ugyanis egy házmester feljelentette egyik lakójának cselédjét, hogy ez éjszakánként rémitő lármával szokott hazajönni, még pedig nem egy-maga, hanem a kíséretében mindig egy-egy katona található.

A kihágási bíróság nem ismert tréfát. Beidézte a cselédet és felelősségre vonta, hogyan merészel éjjel kimaradni és katonai kísérettel hazamenni.

— Kérem, a gazdám mindig szokott kimenőt adni. — mentegetődzött a cselédleány. Azután magam félek hazajönni, hát csak muszáj, hogy valaki elkísérjen.

A kihágási bíróság erre felcitolta a leány gazdáját, aki elismerte, hogy a cselédjének tényleg ad kimaradási engedélyt. Berecz Ferenc alkapitány, kihágási bíró a cseléd törvényre hivatkozva, azzal a megokolással, hogy a gazdának kötelessége a cseléd erkölcsére vigyázni, *tíz korona pénzbírságra* ítélte a gazdát.

Ez azonban nem nyugodott bele az ítéletbe, mert úgy gondolta, hogy őt nem lehet arra kötelezni, hogy a cselédje erkölcsére vigyázzon. Különben is mi köze neki a cselédje erkölcséhez, amikor amugy is temérdek más dolga van. A megbírságot gazda a kihágási bíróság ítélete ellen felebbezett a városi tanácshoz, amely mai ülésén tárgyalta az erkölcsös ügyet.

Kádas Kálmán főjegyző referálta a kissé pikáns ügyet, amely komoly vitára adott alkalmat. A tanács tagjainak egy része ugyanis amellet kardoskodott, hogy az ítéletet jóvá kell hagyni. Legalább máskor vigyázni fog a gazda a cselédje erkölcsére, ha már a cseléd nem vigyáz rá.

Az ellenpárt sokkal erősebb érvekkel küzdött. Valaki belekiáltott a vitától izzó levegőbe:

— Mindegyikünknek van cselédje!

— Ez az! szólt Kádas Kálmán. Hiszen valamennyiünket meg kellene büntetni, mert kimenőt adunk a cselédeinknek s így nem is vigyázunk az erkölcsükre.

A tanács ez előtt az érv előtt meghajolt. Határozatot hozott, amely szerint a kihágási bíróság ítéletét *megsemmisítette* és ennek következményei alól a gazdát feloldotta.

Aradmegye gyűlésezik.

Az 1908. évi választók.

Új segédjegyzői állások a megyében.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 6.

Érdekes napja lesz július 8-ika Aradvármegye törvényhatóságának. E nap délelőttjén nem kevesebb, mint négy fontosabb ülést tartanak a megye székházában, a kis és disztermében. Időbeli sorrendben az első a megye *állandó választmányának ülése*, amely reggel 8 órakor lesz a 9 órakor kezdődő *rendkívüli közgyűlés* tárgysorozatának előkészítésére. Mindkét ülésen *Károlyi Gyula* gróf főispán fog előnökölni.

A rendkívüli közgyűlés tárgysorozata ezutal igen szegény. Alig szerepel érdekesebb pont a napirenden, amely egészben a következő öt pontból áll:

1. Aradvármegye közönsége által a m. kir. honvédtudományegyetemen létesített egy alapítványi hely választás után való adományozása. 2. Segédjegyzői állásoknak államköltségen való rendszerezése egyes jegyzőségeken. 3. Intézkedés a vármegyei székházak tartozása iránt. 4. Miske község határozata a jegyzői lakátszatok átadásáról. 5. A nagyhalmágyi járásbeli községek határozatai a községek tulajdonát képező bírósági épület átalakítása és bérbeadása tárgyában.

A rendkívüli közgyűlést Aradmegye közigazgatási bizottságának rendes havi ülése követi, *Károlyi Gyula* gróf főispán elnökleite alatt. Ezen az ülésen bucsuzik — amint azt már megirtuk — Aradmegye törvényhatóságától *Kellner György* törvényhatósági állatorvos és egyben bemutatkozik az utóda is, *Váradi Sándor*, a Szabolcsmegyéből idehelyezett törvényhatósági főállatorvos.

Utolsónak marad a vármegye *központi választmányának* ülése *Dálnoki Nagy Lajos* dr. alispán elnökleite alatt. Ezt az ülést délelőtt fél 12 órakor tartja meg a választmány abból a célból, hogy határozatot hozzon az országgyűlési képviselőválasztók 1908. évi ideiglenes névjegyzéke ellen beadott főlészólások és észrevételek dolgában. Az egyes választókerületek névjegyzékeit a következő sorrendben fogják átvizsgálni. Pécska, Radna, Világos, Szentanna, Kisjenő, Borosjenő és Józshely.

A szerencsés Arad.

Kihuzott sorsjegy.

A tanács dilemma előtt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 6.

Széles Magyarországnak Arad talán az egyetlen városa, amely még sohasem jutott szerencsés körülmények közé. El lehet mondani róla, hogy a szerencsétlenség mindig ott lóg a feje fölött. Ha országos botrány keletkezik, ebben Arad rendszerint vezető szerepet játszik, vagy legalább is a botrány szálai fűződnek Aradhoz. A leghíresebb sikkasztókat is Arad adta a jelenkornak. Szerencsétlen ez a város még máskülönben is. Szerencsétlen a vezetése, a gazdálkodása, szerencsétlenek a pénzügyei és szerencsétlenségére temérdek a tengeri kigyója és a közigazgatási csodabogara. Ha mindehhez hozzáveszünk még azt, hogy a pótdója horribilis és kilátás van arra, hogy még nagyobb lesz, bizvást elmondhatjuk, hogy Arad a legszerencsétlenebb város a föld kerékén.

Most azonban másként lesz. A szerencse verőfényesen kezd Aradra mosolyogni. Nem a pótdó fog csökkenni, nem a város vezetése fog változni. Erről egyelőre szó sincsen. Egyéb szerencse érte a várost. Sorsjegyen nyert, mint egy közönséges halandó. Igaz ugyan, hogy nem sokat nyert, de mégis szerencsése volt egyik sorsjegyével. A város ugyanis háromszáz sorsjegyet vásárolt a Fehér Kereszt gyermekvédő egyesülettől. A 300 sorsjegy közül a sorsolás alkalmával a város egy *tíz koronás* tárgyat nyert.

Ezt az örvendetes eseményt *Vannay Gyula* adóügyi tanácsnok jelentette be a kellő hivatalos komolysággal a tanács mai ülésén. A tanácsnok bejelentése nagy feltűnést keltett a tanácssteremben. A néhai polgármesterek arcképein az öröm mosolya vonult át, az ablakredőny hasadékán egy pajkos napsugár osont be és ott táncolt a tanács zöld asztalán. A városnak szoborba öntött sánta génusza a meglepetéstől kiegyenesedett s mintha így szólt volna:

— Hát mégis történnék csodák. Amióta félábra támaszkodva világítok fátylammal a torony alatti sötétségben, még ilyesmi nem esett meg.

A tanács tagjai, mindössze négyen voltak,

örömben szólni sem tudtak. Végre Vannay törte meg a csendet:

— Ilyen szerencsénk sem volt még.

Valamennyien helyeslőleg bólintottak. Ezután ismét a hivatalos komolyság ütött tanyát a zöldasztal körül. A pajkos napsugár eltűnt, mert Vannay becsukta az ablakredőnyt. Végre is — az a kérdés vetődött fel, hogy mit csináljon a város a nyere-ménytárggyal, amely lehet értékes festmény is, de esetleg hőzenetráger is lehet.

El fogjuk árverezni, adta meg Reicher Károly tiszti főügyész a véleményét.

— Azt nem tesszük meg, jelentette ki Varjassy Lajos polgármester.

— Inkább ajándékozzuk el, jegyezte meg Kádas Kálmán főjegyző.

Mint hogy a nyere-ménytárggy hováfordítása ügyében végleges elhatározásra nem jutnátott a tanács kimondta tehát, hogy előbb bevárja a nyere-ménytárggyat. Ezzel a szenzációs nyere-mény-ügy egyelőre elintézés nyert

Az anya rémtette.

Kutba dobott gyermek.

A hétéves szemtanú.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 6.

Arad megye egyik kis községében, Nadabon, ma borzalmas kettős gyilkosság és öngyilkosság történt. Egy odaváló jómódu parasztasszony előbb a két gyermekét ölte meg, azután öngyilkossá lett s mire megmentésükre siettek a szomszédok, már mind a hárman meghaltak.

A kis falu szenzációjáról következőket jelentí nadabi tudósítónk:

Panda József jómódu nadabi gazda mindenkor a legjobb egyetértésben élt a feleségével. Ezelőtt nyolc évvel nősült s házasságukról nem maradt el az áldás. Három gyermekük volt. Egy hét éves leányka, egy öt éves fiú és egy tíz hónapos leány. Boldogságukat az utóbbi időkben megzavarta az asszony komorsága, aki gyakran órákhosszat ült szótlanul, s azt a benyomást keltette, mintha csendes örület venne rajta erőt. Panda azonban nem tulajdonított valami nagy fontosságot a dolognak s csak muló bajnak hitte a felesége különködését.

Ez a felületesség ma délelőtt rémesen megboszulta magát. Panda József korán reggel kiment a földekre dolgozni, s három gyermekével együtt otthon hagyta a feleségét. Az asszony csendesesen dolgozgatott a ház körül, mikor egyszerre örületes roham fogta el, felkapta tíz hónapos gyermekét s az udvar közepén lévő kutba dobta. Az esetet végig nézte az öt éves fiúcska is, akit a következő pillanatban szintén felkapott Pandané, s teljes erővel belevágta a kutba. A gyermekek kiáltása még jobban felbőszítette a vadállati anyát, aki legidősebb leánya keresésére sietett. A leány a konyhajtóból látta a borzalmas jelenetet; a mikor észrevette, hogy az anyja őt keresi, a kapu felé szaladt, hogy az utcára menekülhessen. A kapu azonban zárva volt, mire örületes hajsza következett. A leány a kut körül futott, az anyja pedig utána. Mintegy tíz percig tartatott ez a futkosás, amikor az asszony hirtelen megállt a kut előtt s belevette magát.

A hét éves leány, aki tanuja volt két testvére meggyilkoltatásának és édes anyja öngyilkosságának, utolsó erejét felhasználva, a szomszédokért kiabált, majd ajultán esett össze.

A szomszédok meg is hallották kiáltását s a kerítésen átugorva behatoltak Pandáék udvarára. A kutból még kihallatszott az anya egy-egy elhaló segélykiáltása, rögtön oda siettek

tehát s a megmentésére egy embert a vödörben leengedtek a kut fenekére. Mire azonban ez annyira ért, hogy az asszony karját megfoghassa, Pandané már meghalt. Mellette feküdtek a gyermekei is, élettelenül.

A haláltól megmenekült leányka állapota igen súlyos. Az ájulásból felocsolták s ekkor annyira magához tért, hogy részletesen elmondta a történeteket, délben azonban oly rosszszul lett, hogy aligha éri meg a reggelt.

A „Budapest”-nek.

Barabás nyilatkozata körül.

Félhivatalos felszisszenés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 6.

Barabás Béla — amint azt megirtuk, — a napokban nyilatkozott a politika aktuális kérdései felől az Aradi Közlöny tudósítója előtt, akinek többek között a következőket mondta:

— Őszig még várok, de azután felhívom a kormányt és a koalíciót, hogy teljesítse kötelességét és lásson teendőhöz, mert elég volt az aggodalmaskodásból, a halogatásból. Ősszel nem csupán a költségvetési és az unió-megajánlási törvényekkel köteles a kormány előállni, hanem az alkotmánybiztosítókról és az általános választói jogról szóló javaslatokat is az országgyűlés elé kell terjeszteni. A képviselőház őszi ülészése során elő fogom venni Wekerle Sándornak a kormányralépésekor mondott programját és követelni fogom, hogy valósítsa meg. A törvényhozás munkája nem merülhet ki az államszükségletek kielégítésében és nekünk negyvennyolcasoknak forsziroznunk kell a vállalt kötelezettségek teljesítését.

A függetlenségi- és negyvennyolcaspárt hivatalos lapja, a Budapest közli Barabásnak ezt a feltűnést keltő nyilatkozatát, amelylyel a függetlenségi pártkörben is igen sokat foglalkoztak, különféle kommentárokat fűzve az abban foglaltakhoz. A párt több tagja kijelentette, hogy amennyiben Barabás zászlót bontana s a 48-as eszmék teljes győzelmének kivására ellenzékbe menne át, már kész pártot találna a háta mögött. Természetes tehát, hogy a hivatalos Budapestnek fölöttébb fáj Barabás állásfoglalása, amelyhez a következő dorgatóriumot fűzi:

Barabás Bélának, az országos függetlenségi párt vezéralakjának és alelnökének módja és alkalmá van véleményét olyan helyen és olyan alkalommal elmondani, hogy országos figyelmet keltsen és mértékadó helyetig jusson el. A távolból nem tudjuk megérteni, hogy miért lett volna szükséges a negyvennyolcas eszmék e kiváló előharcosának éppen olyan lap hasábjairól a nyilvánosság elé állani zokszavával, amely ujság nem az ő elveinek orgánuma.

Nem célunk, hogy Barabás Bélát a függetlenségi párt hivatalos lapjának dorgatóriumával szemben megvédjük. Barabás Béla felel magáért, mi is magunkért. De mégis szükségesnek tartjuk, hogy a Budapestnek a sorok között található célzására, amelylyel mintegy kétségbevonja a nyilatkozat hitelességét, továbbá arra a kérdésre, hogy miért nyilatkozott Barabás éppen olyan lap hasábjain, amely nem az ő elveit szolgálja, — némi felvilágosítással szolgáljunk.

Ami a nyilatkozat hitelességét illeti, azt a maga teljes egészében fentartjuk minden rejtett célzás ellenére is. Hogy maga Barabás Béla mennyiben tartja autentikusnak a mi hiradásainkat, arra nézve felvilágosításul szolgálhat az alábbi levél:

MAGYAR LOBOGÓ

SZERKESZTŐSÉGE

Budapest, 1907. július 4.

Budapest, VI., Eötvös-utca 9.

Tekintetes

„Aradi Közlöny” szerkesztőségének

Arad.

Miután lapunk főmunkatársa, nagyságos Barabás Béla országgyűlési képviselő minden alkalommal, ha arról van szó, hogy a lapokban megjelenő és Aradon tett nyilatkozata közül melyik a hiteles, Önökre hivatkozik, tisztelettel felkérjük, szíveskedjék nekünk cserépéldányt küldeni.

Kiváló tisztelettel

MAGYAR LOBOGÓ

Kiadóhivatala, Budapest, VI. Eötvös-u. 9.

Hunyár László s. k.

Hogy miért lett volna szüksége Barabás Bélának éppen olyan lap hasábjain nyilatkozni, amely nem az ő elveit szolgálja, ezt a Budapest a távolból érthetetlennek találja. Igen. Vannak dolgok, Horáció, amiket egyesek véges elméje fel nem ér. Sokak előtt érthetetlen például, hogy az Aradi Közlöny, amely Barabás politikai ellenfelei közül való, a politikai delicatessé elveit soha, még a legnehezebb konfliktusok idején sem tévesztette szem elől s hogy az elvi harcban mindig csak az elvek fegyvereit használta. Barabás Béla elég jóízű ember, hogy megbecsülje, mit jelent a Budapest és koalíciós lapársai által divatba hozott hang mellett a higgadság és a nyugodt mérlegelés hangja. Mi legalább ebben keressük az okát annak, hogy Barabás éppenugy megbecsüli e lapot, mint ahogy mi becsüljük Barabásban a nyílt, tisztességes és föltétlenül tiszteletreméltó politikai ellenfelet.

Ami pedig azt illeti, hogy Barabás az elmondottakat elmondhatta volna olyan helyen is, ahonnan az egész ország meghallhatta volna s ahonnan eljutott volna illetékes helyre is: ez erőteljes tévedés. Látjuk, hogy a parlament nagy és tartalmas alakjai közül Eötvös Károly és Bánffy Dezső báró sem mondhatják el „olyan helyen” a mondanivalójukat. A parlamenti terror idején, amikor a tartalmatlan és üres emberek usznak a felszínen, nincs módjukban a tartalmasoknak véleményét nyilvánítani. Barabás Béla nem azért csinálta meg a maga politikai karrierjét, hogy Somogyi Aladárok és hasonló nagyszabású emberek által letorkoltassa magát.

Egyébként majd meglátjuk — ősszel. Ha netalán szükség lenne rá, mi figyelmeztetni fogjuk Barabás Bélát nyilatkozatára és ígéreterre. Addig talán várhat a Budapest is, hiszen három krajcárért még egy hivatalos jellegű laptól sem kívánhatja az ország, hogy a címlapon véres képecskéket közöljön. a belső hasábjakon pedig vigyázzon a hazán kívül Barabás Bélára is.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi posta- és távirada tisztviselő sport-egyesület holnap délután hat órakor a Gruber féle vendéglőben választmányi ülést tart, amelyre a tagokat ezuton is meghívja az elnökség.

Kollektív háztartás Aradon.

Háziasszonyok öröme.

Vége a cselédmizériának! — Olcsóbb lesz az élet.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 6.

Mióta Nagybecskereken az első kollektív háztartás megalakult, napról-napra újabb közös háztartási vállalatokról emlékszik meg a napisajtó. Nemrégiben alakult meg a fővárosban az a részvénytársasági alapokon fekvő vállalat, amely a háztartás kollektív voltának eszméjét a legszélsőbb határig megakarja valósítani. Közös lakóház, közös konyha, közös cselédmizériánál révén jutnak e háztartásban résztvevők minden irányban nagy megtakarításokhoz.

Az Aradon uralkodó piaci drágaság, a cselédmizériák folytonos emelkedése és a megélhetésnek napról-napra súlyosabbá váló terhei nagyon is időszzerűvé teszik Aradon a kérdést, vajjon nem volna-e célszerű a családoknak tömegesen tömörülniök s megalkotniok Aradon is a kollektív konyhát. Miután ilyen irányú mozgalomnak különösen a tisztviselők között már régóta szükségét érzik s miután csak a kezdeményezésen mulik, hogy Aradon mindedig nincs kollektív konyha: az *Aradi Közlöny* szerkesztősége az érdekelt körökben felvetette a kérdést: volna-e elegendő számu résztvevő egy kollektív konyha létesítésére s hogy vajjon milyen megtakarításokat lehetne elérni a kollektív konyha révén. Felhívtuk ezenkívül az *Állami tisztviselők Országos Egyesülete aradvidéki körének* érdeklődését a kollektív háztartás létesítése tárgyában, kérve, hogy a kör vegye kezébe az üdvös tervet s igyekezzék azt különösen a kisebb fizetésű hivatalnokcsaládok érdekében mielőbb megvalósítani. Ezzel egyidejűleg más irányban is felkeltettük az eszme megvalósítása iránti érdeklődést, úgy, hogy ma már teljes bizonyossággal jelezhetjük az első aradi közös konyhának rövid időn belül való megvalósulását.

(A konyha szervezete.)

Hogy a közös konyha felállítása milyen előnyökkel jár, arra nézve rövid tájékoztató álljanak itt az alábbiak:

Nagybecskereken, ahol az első kollektív konyha megalakult, ezidő szerint 70 család étkezik a közös konyha főztéből. A 70 család nagyrésze az állami tisztviselők köréből kerül ki, de rajtuk kívül több tehető, sőt gazdag család is tagja a szövetkezetszerű egyesülésnek, még pedig nem annyira takarékosági szempontból, mint azért, hogy az állandó cselédmizériát elkerülje. A közös konyha ugyanis feleslegessé teszi a szakácsnő tartást, szobaleányt pedig mindig könnyebben lehet kapni, mint egy valamirevaló szakácsnőt.

A közös konyháról étkezők egy hat szobás lakást béreltek. A lakásban két konyha van, a szobákban pedig a szakácsnő, mosogató leányok és a konyhaszemélyzet lakik. Egy szoba a konyha irodájának céljaira van fentartva, egyikben pedig a konyhaintéző lakik. A konyhaintéző, aki a szabad lakáson és étkezésen kívül rendszeres fizetéssel dotált hivatalnok a közös konyhának, egyike a legfontosabb személyeknek. Ő gondoskodik a bevásárlásról, az ő felügyelete alatt megy ki a szakácsnő a piacra, ő vezeti a kiadásokról és bevételekről szóló könyveket, ő

állítja össze a közös konyháról étkező házi asszonyok utmutatása szerint a heti étlapot, amely különben olyan, hogy az ingyencégekhez szokott családok is megelégedhetnek vele. Itt közöljük például július első hetének heti étlapját. Ime:

(Az étlap)

Julius 1. Hétfőn. Ebéd: Husleves májas haluskával. Marhahus burgonya körzet és kapor mártás. Zöld borsó kirántott borju szelettel. Meggylepény. Vacsora: Rostélyos hagymával és burgonyával. Töltött metélt csipkelekvárral.

Julius 2. Kedd. Ebéd: Zöld bableves apró haluskával. Töltött kalaráb. Borju vesés és szegye, vegyes salátával. Piskóta tészta barack lekvárral. Vacsora: Sertés tokány burgonyával. Tojásos haluska.

Julius 3. Szerda. Ebéd: Paradicsom leves rizskásával. Husos pite. Zöldbab kirántott csirkével. Arany haluska. Vacsora: Borju szelet. Sajtos metélt.

Julius 4. Csütörtök. Ragu leves. Francia burgonya. Tök főzelék sertés karajjal. Meggyes rétes. Vacsora: Lábas rostélyos burgonyával. Tejfeles pogácsa.

Julius 5. Péntek. Ebéd: Zöld borsóleves csipetkével. Csibe aprólék rizskásával. Töltött csibe burgonya körzet ugorka saláta. Turós gombóc. Vacsora: Stefánia sült burgonyával. Palacsinta torta dióval.

Julius 6. Szombat. Ebéd: Husleves tüdős táskaival. Marhahus burgonya körzet meggy mártás. Zöldbab főzelék vagdalt bélszín feltéttel. Meggyes pite. Vacsora: Tejfeles csibe paprikás tarhonyával. Turós metélt.

Julius 7. Vasárnap. Ebéd: Kalarábleves aprólékkal. Zöld borsó kirántott sertés comb. Kacsa peccsenye meggy compot. Pozsonyi patkos tészta dióval. Vacsora: Hideg sertés karaj burgonya saláta. Pozsonyi patkos tészta dióval.

(Harmlo forint.)

Amint látható, ez az étlap olyan, aminőt egy szegényebb fizetésű hivatalnok nem igen engedhet meg magának, hacsak az egész fizetését nem akarja az étkezésre fordítani. Egy négy fogásból álló ebédet és két fogásból álló vacsorát hasonló összeállításban három forinton alul nem is lehet a mai piaci viszonyok között egy háromtagu család részére megszerezni. Nagybecskereken *egy háromtagu család mindent megkapja 30 forintért, azaz hatvan koronáért egy hónapra.* A tiszta megtakarítás ötven, hatvan forint. De feltételezve, hogy az illető család sokkal szerényebb ételekkel is beéri, harminc forintból teljes lehetetlenség ma háztartást vezetni. Maga a főzéshez szükséges élelmiszerek számlája fölemészti ezt az összeget. Most még ehhez hozzájön a cseléd bére és a horribilis drága fűtőanyag: mindenki kiszámíthatja, hogy a közös konyha milyen jelentős megtakarítást eredményez minden háztartásban.

Az adagok nagyságára vonatkozólag azt a falvilágosítást kaptuk, hogy három ember nemcsak jó lakik a közös konyhából kikerülő adagokkal, — de átlagos étvágyat véve alapul, — nem is fogyasztja azt el. Az adagok három személyre vannak számítva s ha a közös konyháról étkezők közé magános ember kíván be-

lépni, az is köteles havi harminc forintot fizetni s az is olyan adagot kap, mint egy háromtagu család. Négy, öt, vagy több tagu családok részére a közös konyháról való étkezés díja aránylagosan nagyobb.

A közös konyha szövetkezetszerű alapon nyugszik. Aki belép, az köteles a főzőedények díja fejében egyszersmindenkorra 20 koronát befizetni, amely összeget senkisé sem kapja vissza, még akkor sem, ha a közös konyha tagjai közül kilép.

(Az akció megindítása.)

Ennyi az, amit szükségesnek tartottunk az intézmény ismertetésül elmondani. A háziasszonyok bizonyára méltányolják azokat az előnyöket, melyek a fentebbiekből kitünőleg a kollektív konyhával járnak. Az egész dolognak egyetlen nehézsége, hogy a városban szétszórtan lakó családok egy konyháról hordatják haza az ételt s így a konyhának bajos alkalmas, mindenhova közelfekvő helyet találni.

Amint Nagybecskereken is tisztviselői körökből indult ki a közös konyha létesítését célzó mozgalom, Aradon is az Állami tisztviselők Országos Egyesületének aradi fiókja van hivatalva, hogy az életrevaló eszmének propagandát csináljon s a tervet megvalósítsa. Miután a kör ezidő szerinti titkárja, *Schweigert Péter* nincsen Aradon, helyettesével, *Barsy Auréllal* közöltük az ötletet. *Barsy Aurél* igen helyesnek és különösen a tisztviselői kar érdekében valónak találta a közös konyha felállítását s kijelentette, hogy az eszméről referálni fog a kör elnökének, *Kosinszky Viktor* borászati főfelügyelőnek, kérve őt, hogy e tárgyban még e héten *hívjon össze értekezletet.*

Az értekezletre minden valószínűség szerint *hölgyeket* is meghívunk s ha a közös konyha felállítását elvben elhatározzák, (ami különben több, mint bizonyos), a hölgyek és a kör megbízottja átutazik Nagybecskerekre, hogy ott tanulmányozza az életrevaló intézményt. Az első aradi kollektív konyha megalakítása ezzel szerint már csak hetek kérdése.

Ismét gyújtogatás.

Két tüzeset egyszerre.

A piromanikus parasztsuhanc

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 6.

Ma éjjel tizenkét óra felé a városháza toronyőre tüzet jelzett. A toronyra délnyugati irányban kitűzték a pirosjelzőlámpát s a rendőrség és tűzoltóság között megkezdődött a telefon üzenetváltás. A rendőrség először azt az értesítést kapta, hogy a tűz a Mikes Kelemen utcában van, utóbb azonban kiderült, hogy Demeter utcában gyult ki egy nádfedeles ház.

A tűzoltóság, minthogy nagy tüzet jeleztek, *Sztankovics* Milos főparancsnok és *Furda Béla* parancsnok vezetése alatt teljes felszereléssel vonult ki a tűz színhelyére a Demeter utca 112-ik számú ház elé. A rendőrség részéről *Berecz Ferenc* ügyeletes alkapitány, *Hermann Győző* és *Moldován Odón* rendőrhadjegyzők és *Rasztig* detektívjelentek meg a tüz helyére.

Amikor a tűzoltóság kiérkezett a Demeter utcába, a nádfedeles ház már teljesen lángba állott s a környék nappali világosságban volt. A Demeter-utcában óriási pánikot keltett a látás az emberek ugyanis nagyobb katasztrófát tartottak, mert az égő ház a szomszédos ház közé van ékelve. Az égő ház lakói megrémültek menekültek az utcára s bennhagyták a lángok között az összes butorokat.

A tűzoltóság nehéz, fáradságos munka után egy óra alatt eloltotta a tüzet, amely

a ház belső felszerelése majdnem teljesen mar-
taléka lett. A ház *Bill Magdolna* gáji lakos
tulajdona.

Az éjszaka folyamán még egy másik tűz-
eset is volt. *Pálkás* Mojsza földművelőnek a
Kapa- és Miklós utca sarkán levő háza gyuladt
ki. A tüzet az arra haladó rendőrjárat néhány
perc alatt eloltotta.

A rendőrség azt hiszi, hogy mindkét tűz-
nél gyújtogatás esete forog fenn, amit igazol
az a körülmény is, hogy a két tűz egyazon
irányban kevés időközben tört ki. Néhány em-
ber azt is látta, hogy egy mezitlábos parasztfiu
futott a Demeter utcán végig a tűz kitörése
után. Valószínűleg egy piromanikus paraszt-
suhanc leli kedvét abban, hogy a nádfelés há-
zakat felgyújtja. Ezen a környéken különben
ez nem az első eset, hogy két ház egyszerre
gyuladt ki. A multkoriban is két tüzeset tör-
tént az Erzsébet külvárosban s akkor is gyuj-
togatás esetét konstataálta a rendőrség.

A rendőrség a titokzatos ügyben megindí-
totta a nyomozást.

Jön a minorita-generális.

Szombaton érkeznek.

Rendfőnök választás előtt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 6.

Az aradi minorita rendháznak e héten
nagy vendége lesz. Szombaton, e hó 13-án
érkezik Aradra *Reiter Domokos*, a mino-
ritarend ezidőszerű feje, hogy megviz-
sgálja a rendházat s hogy tájékozódjék a
napokban történő magyarországi rendfő-
nökválasztás előtt a szerzetesek között
kialakult véleményekről.

Csák *Cirjék* rendfőnök éppen az elmúlt
hetekben járta végig az összes magyar
rendházakat, hogy a minorita generális
érkezésekor az egész vonalon a legna-
gyobb rend uralkodjék. Az inspicáló kör-
ut egyuttal — amennyiben egy szigorú
szervezetel bíró szerzetesrendnél ilyesmi-
ről beszélni lehet, — a jóakarát meg-
nyerésének céljait és szolgálta, mert a
folyó hó 22-ikén bekövetkezendő magyar-
országi rendfőnökválasztásnál Csák *Cirjék*
is egyike a legkomolyabb jelölteknek
s így a választók jóakarátára szüksége
van. A rend történetében ugyan a legrit-
kább esetek közé tartozik, hogy valaki 12
esztendőnél hosszabb ideig legyen rend-
főnök, de nincs kizárva, hogy ez az eset,
amely 1600. óta egyetlen egyszer fordult
elő (*Szabó Román* 1837-től 1851-ig volt
rendfőnök) most ismétlődni fog.

A minorita generális fogadtatására erő-
sen készülnek az aradi rendházban is. *Reiter*
Domokos e hó 8-án érkezik Rómából Ma-
gyarországra. Első állomása *Pancsova* lesz,
ahonnan 10-én Lugosra utazik s az ottani
rendház vizsgálata után szombaton, 13-án
érkezik meg Aradra, ahol Csák *Cirjék*
rendfőnök és *Delly Odön* házfőnök fogad-
ják. Aradon közel egy hetet tölt el a gene-
ralis, aki itteni vizsgálatának befejeztével
Csák *Cirjékkel* együtt Szegedre utazik,
hogy a 22-én történő rendfőnökválasztást
előkészítse.

Reiter Domokos német születésű em-
ber. Tíz esztendő korában került ki Ame-
rikába, ahol tanulmányai befejeztével a
rend tagjai közé lépett s idővel a rend
amerikai provinciális lett. Ebből az állá-
sából *Caratelli Lőrinc* után őt helyezték
az egész rend élére.

Mese az orfeumról,

ugyis, mint a boldog családi életek fel-
dulójáról, amelyet minden nős embernek
kötelessége erkölcsi megóvása céljából
elkerülni.

Fizi Mihály magánhivatalként az ugyneve-
zett boldog családi életet kultiválta. Esté-
ként megcsókálta a feleségét és a kötelesség teljesi-
tésének tudatában hajította előbb neje vállaira,
utóbb álmra a fejét. Ez rendszeren 9 órakor tör-
tént, mert, amint azt fentebb is említettük
volna, Fizi Mihály szolid férfi volt.

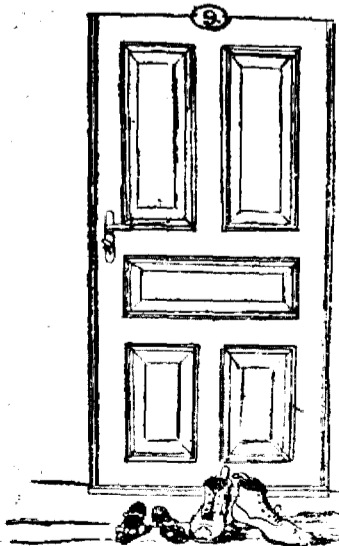
Történt azonban, hogy orfeum jött a vá-
rosba. Az orfeum olyan intézmény, amelyben a
nők kevés hanggal és még kevesebb ruhával
énekelnek. Ez azért van, mert ha a kevés
hang nem hat, a kevés ruha mindenesetre hat,
különösen kellő domborulatok esetén. Fizi Mi-
hály mindezt tudta, tehát elhatározta, hogy nem
megy el az orfeumba. Az elhatározás folytán
már este 8-kor ott ült az első sorban és izga-
tottan várta az áriát, amelyet az orfeum fő-
csillaga a lábaival csillogott el. Fizi Mihály fe-
szült figyelemmel nézte az éneket.

amely után így morfondirozott:

— Micsoda ária! De a házas ember pária,
mert van neki párja, aki várja. Tehát menjünk
haza.

Fizi Mihály azonban nem tette ezt, sőt el-
lenkezőleg. Elhatározta, hogy mint komoly em-
ber, csillagászati tanulmányutakat tesz az orfeum-
csillag körül. A tanulmányut jól kezdődött és
sajátságosan

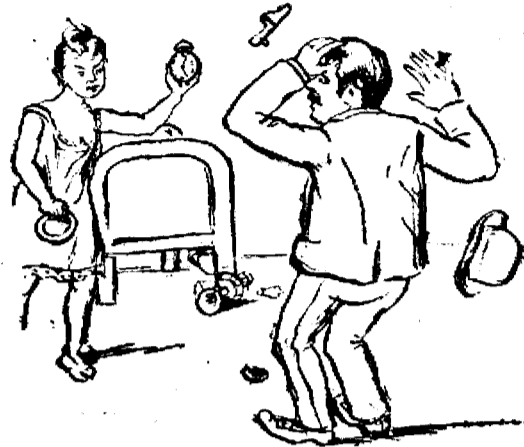

végződött, amint azt a fenti ábra igen szelle-
mesen mutatja. A merész csillagász cipője
ugyanis a csillag lábellenével egész hajnali

három óráig barátságos és bizalmas csevegést
folytatott. Hajnali háromkor Fizi Mihály tetemes
pénzáldozatokat hozott a tudományért és ezután,
cipőjét fel, utját pedig hazafelé vette. Benyi-
tott a hálószobába, ahol szerető hitvese e sza-
vakkal fogadta:

— Hát hazajöttél, piszkos gazember?

Fizi Mihály, aki az enyelgés ezen fajta-
ját csupán hírből ismerte, éppen az ordítás te-
rére akart lépni. Mielőtt azonban e lépést meg-
tehetette volna, k. neje önagysága

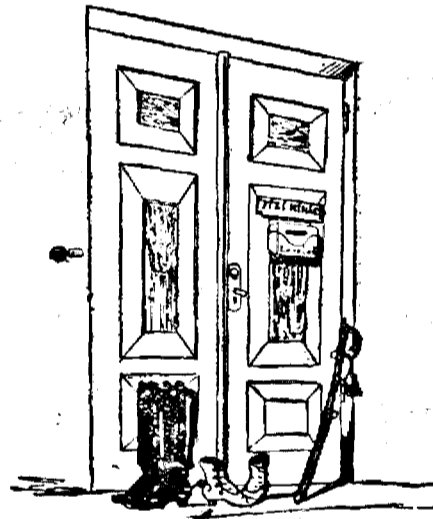

súlyos inrektivákkal illette őt. Fizi Mihály erre
fejéhez kapott és így kiáltott:

— A tudomány vértanuja vagyok!

— Hol voltál, nyomorult? — szólt erre
az asszony. Hol voltál? No megállj! Ha te ugy-
én is úgy!

Ezután lefeküdtek és boldogan aludtak más-
nap reggelig. De az asszony beváltotta igére-
tét: ő is úgy. Már tudniillik így:

Mindezekből pedig az a tanulság, hogy az
orfeum igen veszedelmes ipar, melytől ifju és
romlatlan férjeknek órizkedniök muszáj. Mivel
azonban az ifju és romlatlan férjek nem órizked-
nek, ezennel felhívjuk Aradváros tanácsát a csa-
ládi boldogságmegóvó ügyosztály felállítására és
az orfeumok sürgős betiltására.

MULATSÁGOK

(=) Nyomdász-dalestély. Az aradi nyomdászok *Gutenberg* dalköre 1907. évi július hó 7 én, vasárnap *Galli János* vendéglől kerthelyiségében (Magyar- és Kossuth utca sarok) a dalárda pénztárának gyarapítása céljából táncdal egybekötött jótékonycélu házas dalestélyt rendez. Belépti-díj: személyenként 60 fillér. Kezdeté este 8 órakor. Kellemetlen idő esetén a házi-estélyt július hó 21-én tartják meg. Műsor: 1. Dalár induló *Ziegler Bélától*. 2. Szabadságdal *Pogatschnigg E.-től*. 3. C aplár (bordal) *Serly Lajostól*. 4. Zöld erdőn. 5. Munkásdal.

(=) A Magyar Szent Korona Országos Vöröskereszt egyletének soborsini fiókja saját pénztárának segélyalapja javára gróf *Funyhady Károlyné* és *Hunyady Károly* gróf védnöksége alatt, augusztus hó 4-én délután két órakor tombolával egybekötött nagyszabású kerti ünneplést rendez.

Jön a házszabályrevízió.

A kormány követeli.

Kossuth Ferencet lejárattják.

A 48-as párt tiltakozása.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 6.

Fogytán van az ország türelme a kormány nagy alkotásai iránti várakozásban, egyre-másra tolnak a nehézségek a kötelességszerűleg elvégzendő munkálatok elé és mind ennek ellenére a kormány még tüzes csóvát lobogtat a politikai élet lángba borítására. Minisztertanács elhatározta és Kossuth Ferencel a 48-as párt tegnapi értekezletén előterjesztették, hogy *szükség van a házszabályok módosítására*. A tervezet megoklása az, hogy az általános választói jog esetén nemzeti és szociálista kisebbségek megakadályozhatják a nemzeti irányu többséget a munkásságában.

A revízió eszméjének fölvetése rendkívül nagy kavargást idézett elő a pártban, úgy hogy az ehangú visszautasítás folytán Kossuth hamarosan elállott tervének megvitatásától. Csodáljuk, hogy a honatyák az eszmén fölháborodtak. Mosolyogniok kellett volna, mert hiszen Kossuth nem jelentette be, hogy a kormány hozza az általános választói jogot, a revízió állítólagos okát, ok nélkül pedig nincs okozat.

A szerencsétlen kísérletnél a legkínosabb az, hogy a kormány ismét Kossuth Ferencnek általánosan tisztelt személyét tette ki a biztos kudarcnak és már-már szándékosnak látszik az a törekvés, hogy *Kossuthot lejárassák* és szereplését a nemzet előtt diszkreditálják.

Vihar a pártértekezleten.

Délután öt órakor vagy kilencven ember gyűlt egybe az értekezletre, amelyen a kormány részéről Kossuth Ferenc és Günther Antal miniszterek voltak jelen. A párt alelnökei közül egy sem jelent meg.

Kossuth Ferenc megnyitotta az értekezletet és kérdést intézett a párthoz az iránt, hogy milyen módon kívánja a Ház elnapolását?

— Az nekünk mindegy, — kiáltották.

Erre Kossuth hirtelen a házszabálykérdést hozta szóba.

— A mai házszabályok szerint — mondta Kossuth — *nem lehet parlamentárisan kormányozni*. A házszabályok rosszok. *Feltétlenül szükséges, hogy azokat revideálják*. A nyári szünet alatt gondolkozzanak a párt tagjai afelett, hogy a parlamentárizmus szempontjából milyen nagy szükség van a házszabályok revíziójára.

Leírhatatlan láрма, viharos zaj kerekedett erre. Mint egy ember ugrottak fel a képviselők.

— Soha! — kiáltották.

— A házszabályokat nem hagyjuk, — hangzott mindenünnen.

Mire a viharos láрма kissé elült, Okolicsányi László állt fel.

— A házszabályok — ugymond — a mi legelső alkotmánybiztosítékunk. A mi-

kor az ország hiába vágyódik további alkotmánybiztosítékokra, legelső alkotmánybiztosítékunkat: a házszabálykat *nem áldozzuk fel semmiféle kormánynak*, sem ennek, sem másnak. (Viharos éljenzés és taps.)

Nagy Emil, aki úgy látszik, egyike volt ama nagyon kevés beavatottnak, akik tudták, hogy mi készül a pártértekezleten, szólalt fel ezután.

Azzal kezdte, hogy osztozkodik Okolicsányi László felfogásában. Majd ha a többi alkotmánybiztosítékot megszerzik, akkor hajlandó beszélni a házszabályrevízióról.

Viharos ellenmondás kerekedett erre. — *Soha*, — kiáltották, — *ez a párt halála volna*.

67-esek puccsa

Szentiványi Árpád szólalt fel ezután. Éles, erős beszédet mondott.

— Eddig ugymond — minden tendencia a negyvennyolcas párt ellen irányult. *Ezt a mai puccsot is csak a 67-esek rendezték*. Most már tisztán látom Rakovszky tegnapi szerepét is. A 48-as párt nem ül fel a koalíciónak. Ilyen viszonyok közt nem lehet, de nem is szabad házszabályrevízióról beszélni. (Viharos helyeslés és taps.)

Hentaller Lajos közbekiált:

— Návay és Rakovszky nyujtsanak be ilyen indítványt, ne Kossuth!

Kossuth Ferenc *könyezve, az izgatottságtól remegő hangon mentegeti magát*.

— Az urak — ugymond — komolyabbnak vették felszólalásomat, mint amilyennek magam szántam. Egyelőre csak arról van szó, hogy mi volna a függetlenségi párt nézete a házszabályrevízióról egy esetleges horvát, vagy nemzeti obstrukció esetén. Ha a párt ezt nem helyesli és a kormány mégis akarná, *az én álláspontomat a függetlenségi párt álláspontjától teszem függővé*. Ez esetben én *felredlnék, vezessenek helyettem a fiatalok*. De még egyszer figyelmeztetem a függetlenségi pártot, fontolja meg jól a dolgot, *mert a haza veszélyben van*.

— Viharos zugás kerekedett erre.

— Ha a haza veszélyben van, akkor *hordozzon körül véres kardot!* — kiáltották a képviselők Kossuthnak.

Utolsónak Szász József szólalt fel.

— A házszabályrevíziót, — jelentette ki, — *én soha meg nem szavazom, amíg Ausztriával közösségben élünk*. Egyetlen alkotmánybiztosítékunk a házszabály, a többi alkotmánybiztosítékot úgy sem tudja megszerezni a kormány, ezt az egyetlen alkotmánybiztosítékunkat soha, de soha föl nem áldozhatjuk.

Szász József szavait leírhatatlan lelkesedéssel fogadták, Kossuth pedig a nagy felindulásban hirtelen bezárta az értekez-

letet, mielőtt a párt bármilyen irányban is határozhatott volna.

A függetlenségi képviselők páratlan izgalomban távoztak az értekezletről. *Harmincan közülök egy nyári vendég!-ő külön szobájába vonultak bizalmas értekezletre*. Az értekezletről Eötvös Károlynak expressz-táviratot küldtek Balaton-Szemesre, ahol a nyarat tölti. A táviratban arra kérték Eötvöst, hogy a váratlan eseményre való tekintettel *holnap okvetlenül jöjjön fel a fővárosba*. Ezek a képviselők szilárdul elhatározták, hogy arra az esetre, ha a kormány sürgeti a házszabály-revíziót, *ők kilépnek a koalícióból*.

Igaz, nem igaz?

A Házban ma uton-ú félen megcáfolni iparkodtak a tudósítást. De ennek ellenében konstatálható, hogy az értekezlet valóban úgy folyt le, ahogy azt a reggeli lapok megírták. Csupán egyik-másik lap csatolt a tudósításhoz egy kis kalandos epizódot Eötvös Károlylyal kapcsolatban, amely nem felel meg a valóságnak.

A függetlenségi pártot Kossuth Ferenc tegnapi propozíciójánál is kinosabban érintette az, hogy az értekezleten törtétek nyilvánosságra jutottak. Kossuth Ferenc az ülés előtt heves szemrehányásokat tett Hentaller Lajosnak:

— Lássátok, ezt eredményezte a ti magatartásotok. Ellenségeink tőkéit kovácsolnak legnemesebb intenciókból is!

Hentaller Lajos fölkérte az újságírókat annak konstatálására, hogy ő nem sürgönyözött Eötvös Károlynak és nem hívta föl Budapestre, hogy álljon az alakítandó 60—70 főnyi ellenzék élére. Már csak azért sem tehette ezt, mert jól tudja, hogyha a vajda egyszer már nyaralni ment, semmiféle sürgönynyel sem lehet földélni onnan.

A lapokban közölt tudósítások más részlete sem felel meg a valóságnak. Így például nem való *Szász József felszólalása sem*. De az igaz, hogy *Kossuth Ferenc a házszabályrevízió tervét bejelentette* és hogy e miatt viharos diszkusszió volt az értekezletben.

A nemzeti és a függetlenségi veszedelem.

A függetlenségi pártkörben tegnap lefolyt incidenst a házszabályok revíziójának kérdéséről, ma izgatottan tárgyalták a Ház folyosóján a gyér számban megjelent képviselők. Kormányparti oldalról a következőket adják elő az incidensről:

A függetlenségi párt tegnapi értekezletén *bizalmas eszmecsere* folyt a házszabályrevízióról és erről a beszélgetésről csak indiszkreció útján kerülhettek a részletek nyilvánosságra. Az értekezlet e részének lefolyását így adják elő:

Kossuth Ferenc előadta, hogy bizalmasan óhajt fölteni egy kérdést. A horvát obstrukció nagy tanulságot hozott és tudni óhajtana a párt tagjaitól, nem gondolják-e, hogy az általános választói jog behozatalával *nemzeti obstrukció támadhat a magyar nemzet törekvései ellen*. Hozzátette Kossuth, hogy semmiféle határozott formában most nincsen szó a házszabályok revíziójáról és csupán azért vetette föl a kérdést, hogy a párt vélekedését megismerje. Erősen hangoztatta, hogy olyan revízióról szó sem lehet, amely a nemzet *jogos ellenállásának* letörésére irányulna, de még csak olyanról sem, amely ilyen ellenállást megbénít.

hasson. Ellenben gondolkozni kell arról, nem lehetne-e elejét venni annak, hogy az általános választói jog életbeléptetésével a Házba esetleg több nemzetiségi képviselő jön be, ezek ne akadályozhassák meg a magyar nemzeti állam parlamentáris működését. Fölszólítja a párt tagjait, hogy leplezetlenül és őszintén mondják el véleményüket.

Kossuth beszéde után elsőnek *Okolicsányi* László szólalt föl és kifejtette, hogy *határozottan ellensége minden házsabályrevízióknak*. Nem hiszi, hogy olyan revíziót lehetne csinálni, amely egy nemzetiségi obstrukció letörésével egyúttal lehetségessé tenne egy nemzeti ellenállást.

Kossuth Ferenc erre azt válaszolta, hogy *egyáltalában nincsen szó revízióról*.

Üzenet Bécsnek.

Nagy Emil hangoztatta, hogy elvileg nem lehet elzárkózni az elől, hogy a nemzeti állam működése ellen nemzetiségi csoportok obstrukcióját lehetetlenné tegyék. Az általános választói jog megvalósulásával könnyen *kialakulhat egy szociálistanemzetiségi koalíció*, amely azt tűzi ki célul, hogy a magyar nemzeti állam munkálkodását egyenesen lehetetlenné tegye. De hogy a revízióra egyáltalán gondolni lehessen, szükséges, hogy *fölfelé* végleg eloszlattassanak a fölmerülhető ellentétek és a közvélemény tudja, hogy a király és a koalíció közötti függő kérdéseket már elintézték. Ez az idő azonban ma még nem következett el és így a revízió kérdését nem tartja aktuálisnak.

Szentiványi Árpád hasonló értelemben nyilatkozik már azért is, mivel nem tudhatjuk, hogy a közel jövőben nem kell-e magunknak is a mai házsabályok alapján nemzeti ellenállást kifejteni.

Sümegei Vilmos és *Zakariás* János ugyanilyen értelemben szólaltak föl.

Hentaller Lajos erélyes hangon beszélt és energikusan tiltakozott mindenféle házsabályrevízió gondolata ellen is.

Kossuth Ferenc most arra kérte a párt tagjait, hogy ne tárgyalják olyan szenvedelemmel a dolgot. Gondolni kell arra is, hogy nemcsak a hazafis pártok használhatják föl a házsabályokat, hanem a nemzet ellenségei is. Ez mindenesetre olyan fontos kérdés, amelyről érdemes gondolkozni. Szavaktól pedig nem szabad megijedni. Végül kijelentette *Kossuth*, igen örül, hogy a tárgyat megvitatták, hogy alkalma volt megtudni a véleményeket és hogy a párt házsabályrevízió dolgában *semminemű akcióba belemenni nem kíván*.

A csacsa „gazember.”

Más oldalról hozzáteszik, hogy a függetlenségi párt értekezletén a képviselők *becsületszavát* vették, hogy nem mondják el az értekezleten történeteket. *Sümegei* Vilmos fölállott egy székre és úgy kiáltotta:

— *Gazember, aki valamit elmond!*

A képviselők zajosan tapsoltak és a függetlenségi, — akik tudják, hogy ki hozta nyilvánosságra a pártban történeteket, — azt mondják, hogy ez a gyanúsított ember tapsolt a legerősebben.

Az értekezletről elterjedt hírek annyira izgatottá tették a kedélyeket, hogy szigorú *megtorlást* követelnek a diszkrimináció megsértéséért. Beszélik, hogy a *Budapest*, a párt hivatalos lapja holnap *becstelen gazembernek* fogja aposztrofálni az indisz-

krét férfit, remélve, hogy e fölhívásra jelentkezni fog.

„U bedingte Unterverfung“

Egy estilap tudósítója előtt „a függetlenségi tábor egyik rendíthetetlen harcosa“ nyilatkozatot tett, amelyben elmondta, hogy az ugynevezett paktumban szó sincsen a házsabályok revíziójáról. Sokkal későbben ütötte föl fejét a revízió gondolata, akkor, amikor a nemzetiségi obstrukció jelentkezni kezdett. A kormány ekkor elszánta magát a lázadás (?) erőszakos letörésére és a király beleegyezését kérte. De a felség erre csak úgy volt hajlandó, ha mi viszont ellenszolgáltatásul végképp *kiszolgáltatjuk magunkat Ausztriának* és elismerjük, hogy szükség van a házsabályok revíziójára. Ha ez a függetlenségi többséggel nem volna keresztülvihető, akkor megcsinálja más kormány más többséggel. A revízió gondolata most sem halt meg, csak tettei magát, mintha meghalt volna. A revízió föl fog támadni, nem is egyszer, kétszer, hanem *tízszer* is.

A félhivatal sok écelődnek.

Félhivatalosan érdekes és egymásnak ellentmondó cáfolatokat tettek közzé a tegnapi eseményekről. Az első a kormánypárti *Pol. Urt.* c. könyvatomosé volt, amely azt mondta, hogy a házsabályrevízió kérdését fölvetették ugyan, de csupán eszmecsere folyt róla és határozat nem volt. A kommünike végén megbélyegzi az indiszkréciót, amelynek révén a dolog kiszivároghatott. Ebben a cáfolatban tehát *beismerés* van.

Az ugyancsak kormánypárti *Magy. Tud.* c. könyvatomos h iradásában elmondta, hogy a házsabályrevízió kérdését *senki föl nem vetette* és az szóba sem jött.

Mind a két kommünikét állítólag maga *Kossuth Ferenc* diktálta. Amikor a *M. T.* közleménye megjelent, látták, hogy túlságos blamázs lenne letagadni a dolgot és ezért egy *második* kommünikét adtak ki, amelyben az volt, hogy *konkrét* formában nem merült föl a revízió kérdése. A könyvatomos emberei visszakérték a lapoktól és a képviselőktől a kompromitáló első kommünikét, de nem mindenkitől kapták vissza a mulatságos közleményt.

A minisztertanács követelte a revíziót.

Egy nem a kormány köréből származó értesülés szerint *minisztertanács* határozta el, hogy a házsabályok revíziójának kérdését beledobják a politikai forgatagba és az is minisztertanácsi határozat volt, hogy *Kossuth Ferenc* *vesse föl a kérdést először*.

Ami magát a revíziót illeti, erre nézve egy fővárosi estilap azt írja, hogy vissza kell vezetni arra az időre, amikor a koalíció a Tisza-féle házsabálymódosítás ellen küzdött. Az ugrai levelet tudvalevőleg november 18-ának és december 13-ának eseményei és a Ház fölözletása követték. Ezután *Andrássy* Gyula gróf a pártok vezetőit bizalmas értekezletre hívta, amelyen *Andrássy* Gyula előadta, hogy belemegy a házsabályok olyan módosításába, amely lehetetlenné tenné azt, hogy parlamenti kisebbség megobstruálhassa az ugynevezett államszükségleteket. Más kérdésekre nézve azonban meg kell maradniok a nemzet

kezében az obstrukció fegyvereinek. *Tisza* István gróf kevésnek tartotta ezt a módosítást és ezért visszautasította *Andrássy*-nak a többi pártvezérek által helyeselt tervét. *Wekerle* Sándor azonban hirtelen *beérné* a házsabályoknak a fenti terv szerinti módosításával, amelyet *keresztül is fog vinni*.

Justh Gyula ma kijelentette, hogy a mostani politikai viszonyok mellett *nem* tartja megengedhetőnek a házsabályok szigorítását.

Rendőfőnök választás előtt.

— Jelöltek párbeszéde. —

— Nem gondolod, testvér, hogy megbukol?

— Lesz egy vizsgatásom, testvér. Mint buzgó minoritának nem kell szégyelnem a minoritást!

Zágráb mozog.

Hívják Jellasichot.

A horvát képviselők fogadtatása.

— Az *Aradi Közlöny* táviratú értesülése. —

Arad, július 6.

A horvát képviselők hazatérése Zágrábban valóságos nemzeti ünnepet idézett elő. A szó letört lovagjait nagy ovációkkal fogadta az államisági aspirációkkal telített tömeg, amely a vasutastörvényből fontos és messze kiható nemzeti ügyet csinált magának. Zavargás egyelőre nem volt, de hogy mit hoz a jövő: azt egyelőre sejtteni sem lehet.

Távirati értesülésünk:

Zágráb, július 6. A horvát delegátusok fogadtatása rendkívül impozáns volt és minden incidens nélkül folyt le. A horvátországi államásokon a képviselőket zenével fogadták. Számos beszédeket intéztek a képviselőkhöz, a melyekre *Tuskan* képviselő válaszolt. Az itteni pályaudvar előtt több ezer főnyi tömeg gyülekezett, mely a képviselőket nagy lelkesedéssel fogadta. Az üdvözlő beszédet a képviselőkhöz *Metel-Osegovics* báró intézte. Utána *Ivansevics* daimát reichsrati képviselő a délszláv klub nevében üdvözölte a delegátusokat és kijelentette, hogy úgy, amint a magyar országgyűlésbe delegált horvát képviselők, az osztrák reichsrati délszláv tagjai is küzdeni fognak a horvát jogokért.

A delegátusok nevében *Medakovics* dr. elnök válaszolt, akit beszéde bevégeztével a tömeg vállaira emelt és virágokkal halmozott el. A menet azután megindult. A Jellasich-téren a Jellasich szobor előtt *Tuskan* képviselő mondott beszédet. A Szokol épület előtt *Supilo*, *Lorkovics* képviselők és mások mondtak beszédet. A képviselők felszólították a tömeget, hogy viselkedjék nyugodtan, mert a nyugalom tünteti ki legméltóbban a nemzet egyetértését. Az egész város zászlódiszt öltött. Figyelemreméltó, hogy még a *starcsevics* pártiak házaikra is kitépték a lobogót.

A Jellasich szobron horvát lobogó volt a felírással:

EBREDJ BÁN, HORVÁTORSZÁG HIV!
1848—1907.

A szobor talapzatáról *Tuskan* Gergely beszédet tartott, amelyben azt mondta, hogy Jellasich kardot rántott a Magyarország elleni harcban. Nekünk is van kardunk, de a mi

kardunk nem a hatalom, hanem jogunk és igazunk kardja.

Zágráb, jul. 6. A rendőrség rendeletet bocsátott ki, mely szerint 16 évnél fiatalabb ifjak és tanoncok esti 6 óra után nem járhatnak ki. Az összes kapukat este 8 órakor be kell zárni. Ezen intézkedés nagy megnyugtatósságot szolgál, mert a tegnapi esti tüntetések a lakosság minden részében határozott rosszalással találkoztak.

A megmérgezett Fehér-Körös.

Miniszteri kiküldött Arad megyében.

Vizsgálat az aranybányák ellen.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 6.

Mintegy három héttel ezelőtt az Aradi Közlöny megírta, hogy nagy az elkeseredés a Fehér-Körös mellett fekvő községek lakói között a vármegyei hatóságnak tétlen magatartása miatt. A körösmenti községek ugyanis több ízben fordultak panaszzal a vármegyéhez, hogy a Fehér-Körös vize állandóan szennyes, ihatatlan és a folyó a legkisebb esőzések után is kiárad, mert a medre telve van a Körös felső folyásán fekvő aranyosó telepekből kibocsátott iszappal, a vármegyei hatóság azonban nem intézkedett ezen állapotok megszüntetése érdekében.

A gyakori aradásoknak, amelyek már évek óta Brádtól Gurahoncig előfordulnak, az az oka, hogy a rudai és bárzai aranybánya-társulat az általa használt gurabárczai aranyzuzókból kimosott iszapos vizet nem olyan medencékbe bocsátja be, ahol az teljesen lerakodik, hanem a Fehér-Körösbe. Az aranyosásból nyert iszap ugyszólván teljesen megtölti a folyó medrét s így természetes, hogy a legkisebb esőzés után a víz azonnal kicsap medréből és óriási károkat okoz a gazdaközönségnek.

A Fehér-Körös vize ezen a vonalon ugyszólván meg van mérgezve, ami folytán egyrészt a rák- és a halállomány pusztult el, másrészt a szarvasmarhák itatása is lehetetlenné vált. A bányatársulat ugyanis ciánkált használ az aranyosásnál és az így megmérgezett iszapos vizet eresztik be a folyóba.

A hatóság a legutóbbi időkig nem vette figyelembe a gyakori panaszokat és nem intézkedett, hogy a bányatársulat szüntesse meg a Fehér-Körös megfertőztetését és készítsen iszapfogó medencéket. De amikor az Aradi Közlöny cikkében fölhevítette a hatóságot, hogy a Fehér-Körös völgyének lakossága érdekében szüntesse meg a folyó megfertőztetését, Lovich Gyula nagyhalmági főszolgabíró akciót indított, amely most már meghozta első eredményét. A főszolgabíró kérésére ugyanis Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter Arad megyébe küldötte Korbuly Mihály drt, a budapesti állattani és takarmányozási kísérleti állomás vegyészét a Fehér-Körös vizének megvizsgálására.

Korbuly dr. tegnap érkezett Nagyhalma gyra és nyomban hozzálátott a vizsgálathoz, amelynek egyik célja megállapítani, miért vesznek ki a Körösből a halak és rákok. A vizsgálat során, amelyet megnevezített az, hogy a brádi aranybánya zuzóműve most van tisztítás alatt, a budapesti kísérleti állomás kiküldöttje Nagyhal-

mágyon, Gurahoncon, Brádon és Körösbányán palackokban vizet merített a Körösből és megállapította, hogy mérhetően az a kár, amelyet Brádtól Gurahoncig a lakosság azáltal szenved, hogy a brádi aranybánya fonsorja megfertőzteti a Fehér-Köröst. Korbuly dr. a vizsgálat eredményéről be fog számolni a földmivelésügyi miniszteriumnak és javasolni fogja, hogy az aranybánya tulajdonosa köteleztessék tisztítógépek fölállítására, valamint arra, hogy a szennyes vizet ne a Fehér-Körösbe vezettesse le.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: Robinson Crusoe, szinmű. Este: Sogun, operette.
Hétfő: Boszorkányvár, operette. Yukito Toro lövőművész föllépte.
Kedd: Sogun, operette. Yukito Toro lövőművész föllépte.
Szerda: A vig özvegy, operette. Aradi Aranka vendégföllépével.
Csütörtök: A tavasz, operette. Aradi Aranka vendégföllépével.
Pentek: A táncos regiment, vígjáték. Yukito Toro lövőművész föllépte.
Szombat: Bernát. bohózat. Bemutató előadás. Yukito Toro lövőművész föllépte.

A sogun.

(Amerikai operette 2 felvonásban. Irta: Glyde M. Kinsley-Fordította: Faragó Jenő. Zenéjét szerző: Laders G. — Bemutató előadás.)

Hogy mi az a sogun? Hát aki ezt a darabot végig nézi, megismeri a fésű-dalt, lát egy pár ügyes csoportozatot, nagyon szép díszleteket, ha szereti a zenét, gyönyörködhet egy pár sikerült zeneszámban, de halvány sejtelve sincs arról, hogy miért sogun a sogun.

De hogy mégis körülbelül tisztában legyünk azzal, hogy miért sogun a sogun, emlékezetbe hozzuk azt a kedves tréfát, amivel kedélyes apák mulattatják a gyerekeiket. Ki nem ismeri a zöld disznót? Mi az a zöld disznó: hát zöld disznó. A kis gyerek kétségbe van esve, már szeretné tudni, hogy tulajdonképpen nem-e emeletes ház, vagy automobil a zöld disznó, ennek ellenében a kaján apa mulattatás címén agyongyötri az ártatlan kicsikét azzal, hogy a zöld disznó, az zöld disznó. Hát kérem az a sogun. A sogun, az a sogun, ellenben Leövey Leo az Spengl Samu és amerikai. Hönny Bön, az nem amerikai de japán, Omi Omi japán, Ti-Tu, Hánki-Pänk is japán aztán táncolnak és énekelnek, közben csokolóznak, végül összeházasodnak, az a sogun. Igaz, a sogun az király, ő sogun, személyes megismerés után hülyének mondható és róla keresztelte el a kedélyesnek nem mondható Jenki a darabját. A legjobb élc a darabban Spengl ur üzleti mottója: „csak a belit, csak a belit“ a többit erről a darabról az olvasó fantáziájára bizzuk. Tájékoztatásul csak annyit említenek meg, hogy ezt a szellemes jelmondatot az amerikai lámpabél gyárosok jegyeztették be az ottani szabadalmi hivatalnál. Mindezekről eltekintve a sogunt meg lehet nézni, mert a komponista nagyon szép zenével főzte le a librettistát és az előadás is enyhített a szöveg borzalmisságain. Leövey mulatságos Spengl volt, aki úgy táncolt, hogy a legöregebb lámpabélgyárosok is irigységgel nézhetik. Kun Irén japán nemesnek tulságosan szép és elegáns jelenség volt, szépen táncolt, éneke azonban még sok kívánni valót hagy hátra. Kállay Jolán kedves Hönny Bön volt. Fésű-dalát többször megisméltették Zalay Margit, Omi Omi szerepében aratott sikert, szépen énekelt és mint ügyes táncosnőt is megtapsolták. Szathmáry volt a Sogun. Ő éppen úgy unhatta

a szerepét, mint a közönség, ugyanez áll Faludynál, aki több ízben sóhajtott fel: miért is van Hánki-Pänk a világon. Szendrey nagyon szépen állította ki a Sogunt és ha egyébként nem is, a szép kiállításért és az ügyes zenéért érdemes megnézni a Sogunt. H. G.

Goldis László a házszabályrevízióról.

A nemzetiségek álláspontja.

Uj 67-es pártalakulás szükséges.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 6.

A tervezett házszabályrevízió tudvalevőleg főleg a nemzetiségi képviselők esetleges tulkapásai ellen irányulna s noha a létszámemelés és a kiegyezés körüli kérdések más oldalról indokolják a revízió kérdésének a kormány által való hirtelen felvetését: akiket a házszabályrevízió a jelen pillanatban a legérzékenyebben érintene, azok kétségen kívül a nemzetiségek. Az Aradi Közlöny egyik munkatársa ma felkereste Goldis László nemzetiségi képviselőt, hogy megkérdezze tőle: milyen álláspontot foglal el a nemzetiségi-párt e kérdéssel szemben. Goldis nyilatkozatát, noha annak tartalmával legnagyobb részben nem értünk egyet, az alábbiakban közöljük:

(Lemondani.)

— A házszabályrevízió terve régi keletű. Ha információim nem csalnak, már Tisza Kálmán alatt felmerült egyszer ez az eszme. Az pedig köztudomású, hogy Tisza István szintén egész nyíltan felvetette a házszabályrevízió tervét. A nemzetiségű párt különben már régebbi idő óta abban a meggyőződésben volt, hogy a koalíció fel fogja venni ennek a tervnek az eszméjét. A koalíció t. i. olyan dolgoknak véghezvitelére ajánkozott Bécsnek, amelyeket egész bizonyosan csakis a házszabályok megváltoztatásával vihetne keresztül. Így tehát egyrészt azért, hogy elváltat kötelezettségeinek eleget tehessen, másrészt pedig, hogy uralmát végleg, vagy legalább is alkotmányszerűen lehető hosszú időre biztosítsa, már régi idő óta elhatározta, hogy a házszabályrevíziót nyelbeüti.

A koalíció, de különösen a függetlenségi párt vezéreiből végre belátták azt, hogy ugy a tiszta personalunionnak az eléérése, valamint a közös hadseregbe a magyar vezényleti nyelvnek bevitele határozott utópia, amelyet csakis forradalom után lehetne elérni. Ugy az általános európai politikai helyzetre, valamint magának Magyarországnak belső viszonyaira való tekintettel is, belátható időközön belül, Magyarországon közjogi forradalomra gondolni sem lehet. Így tehát, miután a függetlenségi párt nem őszinte agitációjával évtizedeken keresztül azt a rögeszmét keltette fel ugyszólván az egész országban, hogy az ország boldogulása egyedül a teljes függetlenségtől és a magyar vezényleti nyelvtől függ, tisztában volt azzal, hogy az ezekről való nyílt lemondást nem hirdetheti. És hogy ily körülmények között a rendes alkotmányos kormányzást csakis úgy biztosíthatja, ha kerülő utakon ismét évtizedeken keresztül hozzászoktatja a magyar közönséget ahhoz, hogy ezekről a követelésekről végleg le kell mondania.

(A horvátok letörése.)

Ezt a hozzászoktatást pedig csak úgy eszközölheti, ha a képviselőházban mindenféle obstrukciót lehetetlenné tesz. Ezért a független-

ségipárt igen jónéven vette a nemzetiségi pártól azt, hogy az iskolai törvényjavaslat tárgyalása alkalmával beható vitát rendezett és habár a nemzetiségi-párt mindig a legnagyobb határozottsággal kijelentette, hogy a törvényjavaslatot nem akarja megobstruálni, az obstrukció szándékát mégis erőnek erejével a nemzetiségi-pártra akarta disputálni. Sőt indirekt uton egyenesen biztatták a nemzetiségi-pártot az obstrukcióra. Épp úgy nem volt őszinte a függetlenségi párt felháborodása a horvátoknak tényleges obstrukciójával szemben sem. Kossuthnak azon eljárása, hogy a vasutasok pragmatikáját visszavonta, szintén csak abban lehet magyarázatát, hogy az obstrukciót mint nemzeti veszedelmet tüntethesse fel. Ez kivüláglik ama elvitáztatatlan tényből, hogy a horvátok a legeslegjobb esetben sem akadályozhatták volna meg a vasutasok szolgálati pragmatikájának megszavaztatását, *legfeljebb augusztus végéig*. Az egész idővesztés tehát csakis a nyári szünetnek elvesztéséből állott volna. Már pedig minden politikával foglalkozó ember beláthatja, hogy a nyári szünetnek elvesztése sokkal kisebb baj, mint a kormányban az a szégyene, hogy a horvátok obstrukciója elől megfutamodott. Ezt észrevette különben az egész függetlenségi párt, s az egészséges közvélemény is ösztönszerűleg megérezte, hogy ezt a megfutamodást *nem a kényszerülés okozta*, hanem ez alatt mindenki egy előre meg nem fejthető ürügynek keresését vélte.

(Az obstrukció ellen.)

Kossuthnak a házszabály revízióra vonatkozó javaslata végre kipattanította a nagy titkot és most mindenki előtt teljes világosságban áll a szégyenletes megfutamodásnak politikai magyarázata.

— Nekem már többször volt alkalmam kijelenteni, — folytatta a képviselő — hogy semmiféle obstrukciónak nem vagyok barátja. Én az obstrukciót a tiszta parlamentarizmus eszméjével *nem tartom összeegyeztethetőnek*. A parlamenti tanácskozásnak a célja a kölcsönös meggyőzés kísérlete. A politikában lehet igazolni az erőszakot is, de ahol tanácskozásról van szó, ott az erőszak *contradictio in adiecto*, azaz megtagadása a tanácskozás lehetőségének. Az obstrukció az én véleményem szerint forradalom, már pedig forradalmat csak életet kioltó fegyverekkel lehet megvívni. De forradalmat szavakkal csinálni, az az én felfogásom szerint az asszonyoknak és nem férfiaknak dolga. Ebből a meggyőződésből indulva ki, én egyénileg nem vagyok ellensége annak, hogy a parlamentben az obstrukció lehetetlenné tétessék.

(A nemzetiségi párt tiltakoznak.)

— Ami azonban a jelen esetet illeti, úgy nagyon természetesnek találom, hogy a *nemzetiségi párt a magyar parlament házszabályainak revíziójába semmi esetre sem mehet bele*. Tekintetbe véve azt a méltatlan, erőszakos eljárást, amelyet különösen a függetlenségi képviselők a nemzetiségi párttal szemben alkalmaztak, bizonyosra veszem, hogy a nemzetiségi párt minden esetleges házszabály revízió kísérlete ellen *teljes erejével és a végkimerülésig küzdeni fog*, mert egyrészt ezt követeli meg tőle ellenzéki álláspontja, másrészt pedig a függetlenségi párt terrorizmusával szemben csakis a házszabályok terrorizmusában nyerhet némileg védelmet.

(Uj 67-es pártalakulás.)

— Bele fog-e menni, vagy nem a függetlenségi párt a házszabályok revíziójába, azt nekem igen bajos volna határozottan előre megmondani. Arról azonban bizonyos vagyok, hogy házszabály revízió nélkül a függetlenségi párt-

nak uralma *igen rövid életű lesz* s két három éven belül kénytelen lenne ismét ellenzékbe menni. A mikor azután újból megismétlődnének az obstrukció és az exlexes évek. Azért inkább hajlandó vagyok elhinni, hogy utóvégre is vagy maga a függetlenségi párt lesz kénytelen a házszabály revíziót eszközölni, vagy pedig ezt megfogja tenni helyette a *67-es pártoknak egy újabb őszinte, hatalmas tömörülése*. Meg vagyok azonban arról is győződve, hogy a parlamenti tanácskozásoknak rendes mederbe való szorítását csak oly politika érheti el, amely az országnak társadalmi osztályait és különböző népfajait, különösen pedig a gazdasági érdekeknek szánására irányuló tevékenységét egyöntetű, helyes és közös mederbe tudja majd tereelni.

HIREK.

A praktikus Don Juan.

Arad, július 6.

A békésgyulai vásárról kocsin ment hazafelé Kádár István székudvari lakos, 28 éves, nős, földmives, aki Gyulavarsánd közelében az országuton összetalálkozott D Nagy Juliannával, egy szép, 19 éves gyulavarsándi leánnyal. Nagyon megtetszett neki a leány, mert a mint mellette elhaladt, hetykén odaszólt:

— Nem ülnél fel szentem? Elviszlek hazáig.

A leány elfogadta a szives ajánlatot és felült Kádár István kocsijára. Kádár a lovak közé csapott s gyors iramban hajtott mindaddig, míg annyira nem ért, hogy se elől, se hátul egy lelkét se látott. Akkor megállította a lovakat s leszállította Juliskát a kocsiról. A leány engedelmeskedett, de alig lépett le a kocsiról, Kádár reárohant, leteperte a földre s *merényletet akart ellene elkövetni*. A leány azonban kétségbeesetten védekezett s a dulakodás hevében úgy orron koppantotta a tilosba szándékozó Kádárt, hogy azonnal előtötte a vér, amely pirosra festette mindkettőjük ingét.

Az erős ellenállásra a merénylő eleresztette Juliannát, aki felugrott és elmeneült. Kádár ekkor még egyszer utána kapott s végig hasította a leány szoknyáját, akinek zsebéből mintegy négy koronát kitevő pénz hullott ki.

Nagy Juliska nem sokat törődött a pénzzel, s tovább szaladt, mert attól tartott, hogy újra baja lesz a támadójával. Kádár Józsefnek azonban esze ágában sem volt, hogy utána menjen. Mikor a fényes koronákat meglátta a porban, egyszerre lehültek felcsigázott érzelmei s miután angolos flegmával felszedegette a koronákat a földről, kocsira ült és elhajtatott.

A leány pedig besietett Gyulavarsándra, jelentést tett az előjáróságon, amely a csendőrség útján a feljelentést ma az aradi kir. ügyészséghez tette át.

— Egy táblabíró panamai. Budapestről táviratozzák: A budapesti rendőrségnél ma feljelentették Cserba Ferenc kir. ítélőtáblai bírót, az újpesti járásbíró és fiát, Cserba Dezső ügyvédet, azon a címen, hogy ravasz fondorlattal tönkre tettek egy embert, akinek hagyatéki ügyét Cserba Ferenc tárgyalta. A feljelentésben egy Bignói Károly nevű újságíró elmondja, hogy az újpesti járásbíró vezetője és fia koldusbotra juttatták őt. Apja, aki olasz származású vendéglős volt, másodszor is megdőlt s már súlyos beteg volt, mikor Nikolets Magdolnával házasságra lépett. Ez alkalommal végrendeletet is készített, amelynek értelmében egész vagyonát második feleségére hagyta, fiát pedig az öröklésből kizárta. Az öreg ezután nemsokára meghalt, Bignói pedig minden kö-

vet megmozdított, hogy a végrendeletet érvénytelenítse. Így került Cserba Ferenc táblabíróhoz is, aki azt mondta, hogy a dolgon lehet segíteni, csak ügyes ügyvédre kell bízni a dolgot. E célra felajánlotta a fiát, aki, mintha csak összebeszéltek volna, abban a pillanatban lépett a szobába Megindultak tehát a tárgyalások, s végül abban egyeztek meg, hogy Cserba Dezső hateres korona ügyvédi díj ellenében elvállalja a pert. A hagyatéki eljárás meg is indult, de a 36000 koronát kitevő hagyaték hamarosan eluszott, úgy hogy Bignói Károly teljesen tönkrement, s most újságírással keresi kenyerét. A feljelentés alapján, a melyet Boros Mór ügyvéd nyújtott be, ma reggel 9 órától délután 3 óráig vallatta a rendőrség Cserba Ferencet, aki tagadja a terhére rótt cselekményt.

— Tűzoltó tanfolyam a fővárosban. A belügyminiszter ma táviratilag értesítette Aradváros tanácsát, hogy a magyarországi tűzoltószövetség által rendezendő 16-iki országos szaktanfolyam augusztus hó 5-ikén kezdődik és 19-ikéig tart. A belügyminiszter felhívja a tanácsot, hogy a városi tűzoltó testület egy-két tagját küldje fel a tanfolyamra.

— Halálozás. Tótlipcei Pajor Ilona tegnap délután hosszas szenvedés után 51 éves korában Ujaradon meghalt. Az elhunyt családja és kiterjedt rokonság gyászolja. A temetés holnap délután hat órakor megy végbe.

— Angyalcsináló szülésznők. Hódmezővásárhelyről jelentik, hogy az ottani rendőrség ma három szülésznőt tartóztatott le. Mind a hármat alaposan gyanúsítják azzal, hogy állandóan és üzletszerűen foglalkoztak angyalcsinálással.

— Joachim haldoklik. Berlinből táviratozzák, hogy Joachim József, a magyar származású világhírű hegedűművész halálán van.

— A járásbíró vezetője szabadságon. Az aradi büntető járásbíró vezetője, Babó Iván dr. holnap kezdi meg hat hétre terjedő szabadságát, amelyet Franciaországban fog eltölteni. Ez idő alatt a járásbíróskodást Kálmán Ferenc járásbíró fogja vezetni.

— Balla Frigyes tájképe. A butorszövetkezet Atzél Péter utcai kirakatában már napok óta látható egy előkelő tónusban tartott, színes és hangulatos tájkép, amely a Kápolna-utcai Flórián kápolnát ábrázolja. A levegő, szép képnek sok bámulója akad s amint hírlik, a város művészeti bizottság azt fogja ajánlani a tanácsnak, hogy a régi Arad egyik legérdekesebb részét megörökítő képet vásárolja meg a város részére.

— Elvesztett látcsó. A napokban elveszett a Sárossy-utcától az Eötvös utcáig terjedő vona on egy lilaszínű ridikul s benne egy színházi látcsó. A megtalálót kéri tulajdonosa, hogy a tárgyakat lapunk kiadéhvatalában adja át megfelelő jutalom fejében.

— Új ügyvéd. Hanthó Sándor dr., Keresztes Gyula dr. ügyvéd, vármegyei tisztifőügyésznek éveken át volt helyettese s héten tette le sikerrel a budapesti ügyvédvizsgáló bizottság előtt az ügyvédi vizsgát s értesülésünk szerint Aradon fogja megnyitni irodáját.

— Csak jó áru kapható Hegedűs Gyula kefe, pipere, illatszere és fodrászkellékek kereskedésében, Aradon, Andrássy tér 15. Nagy választék valódi angol teniszverők, teniszlapda, football, gummi-lapda, utazó kosarak, francia és angol illatszerekben. 1259

— Rovarpor, bolhák, legyek, poloskák, svábok ellen leghatásosabb Vojtek és Weisznál. 201

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Verekezés az aradi fogházban. Az aradi kir. ügyészség fogházában tegnap délelőtt Hebó Lajos és Elefánt Albert nevű rabok a mosdószappan miatt összevesztett egymással. Szó szót követett, végül pedig birokra keltek, s alaposan eldönggették egymást. Mikor a társai a másik rab kezéből kimentették Hebó Lajost, ez elke-seredetten kiabálta:

Nagy választék
vegytani és fizikai ki-
sérleti üvegedényekben:

Lombikok, Gőzegek, Woulff-féle palackok, Mérceüvegek, Fedlemezek, Próba és üvegesővek.

Valódi Auer és benoid-gáz égőhálókat.

Villamos izzótesteket.

Üveg és porcellán, mosdó és egyéb készletek. — Valódi nikkel főző- és diszedények

a legnagyobb választékban és legolcsóbban 224

Gebhart Testvéreknel

ARADON,

Andrássy-tér 4. (Pannónia-szálloda.)
Városi és megyei telefon 451.

25 koronát meghaladó készfizetések után 3% pénztárgedményt nyújtunk.

Kiszabadulok még egyszer, de akkor jaj neked!

Elefánt Albert e kijelentés miatt életveszélyes fenyegetés címén feljelentést tett az aradi büntető-járásbírósnál. Ma tárgyalta ezt az ügyet **Bozoky Mátyas dr.** albiró, a ki a kiballgatott tanuk vallomása alapján **Hebó Lajost háromnapra elzárásra** ítélte. Hebó ezt a büntetést azután fogja kitölteni, ha jelenlegi büntetését leülte.

Vesebajoknál, a húgyhólyag bántalmainál és köszvénynél, a cukorbetegségnél, az emésztési és lélegzési szervek hurutjainál

a Bór és Lithion tartalmu

Salvator-forrás

Kitünő sikerrel használtatik. Eforrás kiváló tulajdonságai:

Húgyhajtó hatása.

Kellemes ízű.

Vasmentes.

Könnyen emészthető.

Teljesen tiszta.

Állandó összetételű.

Első rangu gyógyviz és dietetikus ital.

Különösen oly egyéneknek ajánlatos, a kik ülő életmódjuk folytán aranyeres bántalmakban, hasi vérbőségben, máj- és veseizgalomban vagy húgysavas lerakódásokban, vesehomok és vesekövek képződésében szenvednek.

Orvosi szakvélemények, gyógyszeredményekről szóló bizonylatok s egyéb forrásleírások ingyen, bérmentve állnak rendelkezésre.

Szinye-Lipózi Salvatorforrás Vállalat
Budapest, V. Rudolfrakpart 8.

1107

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 6.

Amerika ¼ olcsóbb. Elkelt 15,006 métermázsá változatlan áron.

A tőzsdén ma újabb emelkedés volt.

As árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza októberre	10.97—10.98	11.18—11.19
Zab októberre	7.88—7.89	7.90—7.91
Rozs októberre	8.87 8.88	8.75—8.76
Tengeri júliusra	6.02—6.03	6.—6.01

Zárul 5 órakor:

Oszták hiteltársaság 650.—

Gabonaiüzleti hetiszemle.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, július 6.

Az időjárás menetében azt mondhatni, hogy az utolsó órában kedvezőtlen fordulat állott be.

Természetes, hogy ezen körülmény a ki látásokat a várható eredményt illetőleg rosszabbította, ennek pedig óriási emelkedés lett a folyamánya. Hogy ez mennyire indokolt azt a cséplés után fogjuk látni.

IDEGENEK ARADON.

— Julius 6 —

Központi szálloda. Ferderber Adolf könyvelő Kecskemét — Babes Emil dr. ügyvéd jogtanácsos Budapest. — Spilitter Artur gyáros Krakkó. — Weisz Adolf kereskedő Budapest. — Scheer Zsigmond kereskedő Budapest. — Sohl Ádám gépészmérnök Budapest. — Abelesz Bernát lókereskedő Budapest. — Berliner Zsigmond kereskedő Berlin. Fein Alajos kereskedő Szeged. — Herczegh Arnold kereskedő Budapest. — Rochel Aurél dr. orvos Kunágota. — Martry István állomásfőnök Banjaluka. — Martry Ernő lelkész Kiszombor. — Hauser Fülöp kereskedő Temesvár. — Matzeg Titus magánzó Lugos. — Budintion János dr. ügyvéd Németbogsán. — Schuchotry Gusztáv kereskedő Bécs. — Hirschler Henrik kereskedő Bécs. — Srupman Henrik kereskedő Bécs. — Felhó Miklósné magánzónó Szeged. — Vass Mária magánzónó Csermő.

Fehér Kereszt szálloda. Sonnenschein Alfréd igazgató Marcheg. — Ambrózi E. és fia Newyork. — Hecht Lipót kereskedő Budapest. — Krizsán János és neje Borosjenő. — Kuti Sándor hivatalnok Zombor. — Zelenák János Nyitra — Bánó Antal felügyelő Abrudbánya. — Simonyi Dezső birtokos Kalocsa. — Vajda Kálmán és családja Kalocsa. — Joó Gerő igazgató Jaszenna — Kisházi Sándorné Jaszenna. — Almási Tivadar pénztárnok Károlyváros. — Stern Izsó bérlő Szatmár. — Csillag Károly gazdálkodó Hatvan. — Fenyves István bérlő Makó. — Sárkány György bérlő Makó. — Dunai József vendéglős és családja Gombos. — Csányi Gergely lelkész Békéscsaba. — Szigeti Sándorné és leánya Cegléd. — Bogdán Endre vasuti hivatalnok Békéscsaba. — Gyarmati József Szeged. — Vágó Sándor hivatalnok Szatmár. — Garai Lajos kisbirtokos Jaszenna. — Stern Sámuel kereskedő Békés. — Altman János kárbeccslő Budapest. — Schmiter Alajos mérnök Győr. — Klein Gerzson kereskedő Temesvár. — Schwartz Alajos utazó Budapest. — Hecht Bernát utazó Budapest. — Halmos József utazó Budapest. — Ackerman Vilmos utazó Budapest. — Klein Vilmos utazó Budapest. — Veisz Károly utazó Budapest. — Kertész Sándor utazó Budapest. — Spitzer Manó utazó Budapest. — Sternheim Béla utazó Budapest. — Lusztig Samu utazó Bécs. — Philipp S. utazó Bécs. — Geller Antal utazó Bécs. — Baril Samu utazó Bécs. — Hofiman István utazó Bécs. — Klein Salamon utazó Bécs. — Reisner Odön utazó Bécs. — Barát Ignác utazó Bécs.

Vass-szálloda. Giller Ignác utazó Sopron. — Veisz Hugó utazó Szeged. — Breier Soma utazó Temesvár. — Szent Péter gazda Obecse. — Schwarcz J. utazó Szeged. — Heim József utazó Szeged. — Walesz Dávid utazó Szeged. — Pfeifer Béla utazó Budapest. — Pelcéder Pál utazó Budapest. — Schön Ignác utazó Budapest. — Hager Lajos utazó Budapest. — Szikszay Lajos utazó Budapest. — Novák János kereskedő Budapest. —

Schönman Ignác kereskedő Budapest. — E'ekes Balázs kereskedő Szabadka. — Guthi Soma kereskedő Szabadka. — Vetro János kereskedő Szabadka. — Gábor Áron magánzó Elek.

Pannónia szálloda. Angelina Tivadar magánzó Muszka. — Zigre Mihály ügyvéd Nagyvárad. — Sonnenfeld Lipót utazó Temesvár. — Dávid István Mihály kereskedő Kézdivásárhely. — Rauman Simon kereskedő Zenta. — Mercsey Kálmán kereskedő Győr. — Csiky Gyula jegyző Gertenyes. — Csiky Mihály jegyző Alváca.

Nyári színház.

Vasárnap, 1907. évi július hó 7-én:

Délután 3¼ órakor, fél helyárral:

Robinson Cruoe.

Látványos tündérrege dalokkal és táncsal, 5 képb. lita: Komor Gyula.

S Z E M É L Y E K:

Id. Robinson	Mariházi M.	Melitta, tündér	Kun Irén.
Cruoe, fia	Kőrössi Juci.	Lucifer	Horti Sándor.
Arbóc Gusztáv	Várnai J. nő.	Péntek (Xury)	Faludi K.
Gizella, leánya	Harmath J.	Keselyű	Kulcsár L.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

Este 8 órakor, rendes helyárral:

A sogun.

Amerikai operette 2 felvonásban. lita: Glyde M. Kinley. Fordította: Faragó Jenő. Zenéjét szerző: Luders G.

SZEMELYEK:

Flé-Hé, sogun	Szathmári A.	Ki-Otori	Fehér A.
Hánki-Pánk	Faludi K.	Ti-Tu, nemes	Kun Irén.
Hönnny-Bönn	Kállai Jótán.	Omi Omi	Zalai Margit.

Kezdete este 8 órakor.

NYILTTER.

Limbeck János és fia

első magy. kir. szab. érekeporsó-gyára és temetői rendező intézetéből.

* Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Tótlipcsei özv. Pajor Imréné Paán Matild, a maga, valamint gyermekei Irma, özv. Reisz Lóriné, József és ennek neje szül. nagy-klopotivai Pogány Ilona, ezek gyermekei: Imre, Sarolta, Margit és Mártha nevében a legmélyebb fájdalommal tudatja, hogy hön szeretett leánya, illetve a legjobb nővér, sógornő és nagynéne

tótlipcsei Pajor Ilona,

f. évi július hó 5 én d. u. 8 órakor, hosszas szenvedés után, életének 51-ik évében csendesen elhunyt.

A felejtethetlen drága halott földi maradványai f. hó 7 én, délután 6 órakor fognak Uj-Arad. Fő utca 10. sz. a. házból az ág. evang. hitvallás szertartása szerint a helybeli temetőben ideiglenesen elhelyeztetni, s ugyanonnan f. hó 14 én délután 6 órakor tartandó ima után a családi sírboltba végleges örök nyugalomra tételni.

Aldás emlékére!

Uj-Arad, 1907. évi július 6 án.

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Aradvárosi és megyei telefon 475. szám.

Néhány napig

maradék

elárusítás!

Öltöny szöveteket

leszállított árban

772

árusítunk.

Nagy megtakarítás! Szolid kiszolgálás!

**A nyaraló és fürdőző
közönség szives figyelmébe!
A következő
ujdonságok
érkeztek**

KERPEL IZSÓ

80,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Gárdos M.: Az igazság az élet, Desseffy: Mí a spiritizmus?, Pulszky F.: Jellemrajzok, Boyesen: Goethe Fausja, Ribot Th.: A lelki átöröklés, Emerson: Az emberi szellem képviselői, Ratzel dr.: A föld és az ember, B. Szt. Hilaire: A filozófia viszonya, Cherbuliez V.: Művészet és természet, Petz: A görög tragédiája, Faguet: A 18-ik század filozófiája, Csizmadia J.: Fogházi levelek, Marsch R.: A tulvilági ember, Spencer: Filozófiája, Marczali: A legújabb kor története, Gáspár F. dr.: Kelet- és Hollandus-India, Vitorlával Ázsia körül, Gabányi: Öt év Mandzsuriában, Müller: Az én módszerem, Pekár: Vitézi románcok, Abonyi L.: Páztortűz, Tarlóvirágok, Böhme: Egy tévedt nő naplója, Thury Z.: Az ember, aki hazaballagott,

Németben: Böhme: Dida Ibsens Geschichte, (Eine Finale zum Tagebuch einer Verlorenen.) Reuter G.: Das Problem der Ehe, Dr. Bloch H.: Sexualeben unserer Zeit, Wedekind: Frühlingserwachen, Bernhard M.: Opfer, Zobeltitz: Tagebuch einer Hofdame, Zapp A.: Moderne Mädchen, Viebig Cl.: Naturgewalten, Karin M.: Backfische, Auernheimer: Die Dame mit der Maske, Brandenfels H.: Das Rosenhäuschen, Mantuffel: Sybold v. Eck, Boy-Ed: Eine Woltat, Erhardt: Mittellose Mädchen, Prévost: Die Fürstin v. Ermingen, Neue Pariserinnen, továbbá francia és angol ujdonságok.

Kölcsön díj havi 1 kor. 20 fill, vagy kötetenként fizetve 8 fillér.

A könyvek ujak és tiszták!

Vidéki bérlők

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill,
vagy füzetenként 14 fill.

Kálmán: Dal a Móziról, Penn: Két piszkos kezecke, Cukor és légy, Zerkovitz: Taps-nóta, En vagyok a Józsi, Belezay: Költözik a darumadár, Heidelberg: Dal a kis kadettről, Benedict: Katrinchen, Wagner: Tiroler Holzhackerbuabn, Reinhardt: Sorgenfrei Fall: O kleiner Chauffeur, Holländer: Der Teufel lacht dazu! Huber: Szívöl a szívnek, Dal a szív beszéde, Puccini: Madama Butterfly, Böhm: Mädl gibt acht! Hintsch: Trink ma noch a Flascherl, Lehár: A modern Mitiszláv.

**Antiquar könyvek
legnagyobb raktára.
Irógépkellékek. Könyvtárak és
egyed könyvek vétele, könyvtárak
berendezése.**

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű és papír-
kereskedése Aradon.

Telefon 885. sz.

274

Orfeum.
A Mikádó-kertben
ma vasárnap és hétfőn este
fél 9-től 10-ig

2 bucsu előadás
mérsékelt beléptől mellett (60 fill.)
Legújabb mozgófényképek
előadás után.

Zsiga Mita cigányzenekara.

Tisztelettel

Szűsz Mór, kávé.

1724

Borivóknak a bor keveréséhez!

**MATTONI FÉLE
GIESSHÜBLER**
SAVANYUVIZ

A dugó-égetőse

közömbösítli
a bor savanyúságát,
és kellemesen pesszgo.
Nem teszi a bort.

Több 100 orvos

véleménye szerint legkitünőbb szer

fog-, száj- és garat ápolásra

Dr. DEMBITZ **ASEPTOL** szájviz-pasztill-
fogorvos lál és fogpora.

Aseptol szájvizpasztillák 1 doboz 2 kor., fogpor
60 fillér. Kaphatók gyógyszárakban, drogueriákban és
Hilatszertárakban.

Központi főraktár: Dr. Dembitz „fog- és szájalpoli-
szerek laboratoriuma” Budapest, Kerepesi-ut 10.

Aradon: Földes Koloman gyógyszárban. 3956
Orvosi vélemények minden dobozhoz mellékelve.

Aseptol-szájvizpasztillák pohár vízbe dobva szén-
sav képződés mellett
önmaguktól oldódnak; antiseptikus, adstringens, deso-
doráló hatásuknál fogva a fogak romlását gátolják,
a fogakat és a foghúst edzik, a száj kellemetlen szagát
megszüntetik, a szájat illatosítják, a garatot edzik.
Torokhajok ellen a legkitünőbb óvszer. Tuberkulotikus
és más fertőző betegségeknek a betegségnek a szá-
jon át való terjedését gátolják és a környezetet védi.
Prophyl. cibus hatása gyermekek (trókbántal-
mait illetőleg orvosilag elismervé.

„ASEPTOL” fogpor közömbösítli a fogakon kép-
ződő artalmas savakat, gá-
tolja a fogok képződését; fer-
tőtlenné és edzi a fog-
kat és foghúst; vissza-
szünteri a fogak eredeti szag-
színet és fényét. 3955

**Van szerencsém a nagyérdemű
gazdaközönségnek
a cséplési idényre
kölcsön-zsákjaimat és
kölcsön-ponyváimat
legelőcsöbbsen számítva felajánlani**
Domán Ignác,

ponyva- és zsákkölcsön-üzlet

Arad, Hunyadi-utca 2. sz. Telefon 91.

1679

SARG-féle 60
KALODONT
LEOJOBB
FILLER FOG-CRÉME
3996

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK
hivatalos rovata.

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége
SZABADSÁG-TÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Dél előtt 9—1 óráig, vasárnap és ünnepnap d. u. 4—5
óráig. — Tagok úgy a vidékről, mint helybeliek, na-
ponta fölvetetnek.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben
részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak válaszbélyeg
küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Kimutatás: 1907. július 6-án.

ÜRESEDÉSBEN LEVŐ ÁLLÁSOK:

Kereskedelmi végzett egyének alkalmazást nyer-
hetnek.

Vidéki bornagykere kedés részére a magyar. né-
met levelezésben és könyvelésben jártas fiatal egyén ke-
restetik.

Technikai üzlet részére könyvelő, magyar-német
levelező kerestetik.

Helybeli iparvállalat részére könyvelő és irodista
kerestetik.

Helybeli játék és rövidáru üzlet részére segéd ke-
restetik.

Helybeli diszjú és rövidáru üzlet részére segéd
kerestetik.

Vidéki vaskereskedések részére segédek keres-
tetnek.

Vidéken alakult új pénzintézet részére a román
nyelvben jártas perfect könyvelő kerestetik.

Aradi borkereskedés részére a könyvitelt értő
irodista kerestetik.

Aradi fűszerkereskedő cég részére ügyes segéd
kerestetik.

Vidéki divatáru üzlet részére fiatal szakmabeli se-
géd kerestetik.

Vidéki városokban, rőtös-áru üzletekbe segédek ke-
restetnek.

Vidékre több, a német és román nyelvben jártas
fiatalabb vaskereskedő segédet.

Vidéki kisebb városba kézműáru-segédet, a ki a ro-
mán nyelvben jártas.

Több vidéki vas- és fűszerüzlet részére a román
nyelvben jártas segédet.

Vidéki rövidáru üzlet részére a román vagy tót
nyelvben jártas segédet.

Több vidéki kézműáru-üzlet részére románul tudó
segédet, szerény igényekkel.

ÁLLAST KERESŐK:

Mérlegképes könyvelő, az összes irodai teendő-
ben otthonos egyén a délutáni órákra foglalkozást keres.

Irodai teendőkből jártas egyén a délutáni órákon
bármely állást s erény feltételek mellett elvállal.

Nyugdíjazott állami tisztviselő egy-két órai délutáni
foglalkozásra irodai alkalmazást keres.

Raktárnoknak vagy egyéb irodai alkalmazásra nos
jóírása alkalmazott.

Irodai teendőkből jártas kisasszony szerény felté-
telek mellett állást keres.

Több vidéki fűszer- és rőtösáru üzlet részére romá-
nul tudó, kezdő segédet.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA

Klein Sándor, **Keppich Zsigmond,**
titkár. 492 elnök.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Julius 6. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilo-
grammon felül sulyban — fillérig; közep páronként
300—400 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig;
fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban
136—137 fillérig; fiatal közep páronként 251—320 kilo-
grammig terjedő sulyban 140—141 fillérig; könnyű páron-
ként 250 kilogrammig terjedő sulyban 141—142 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül
sulyban — fillérig; közep páronként 240—260 kilo-
grammig terjedő sulyban — fillérig; könnyű páron-
ként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig.

Sertéselészám: Julius 3. napján volt készlet 37,903
darab, Julius 4. napján főlhajtott 812 darab, Julius
4. napján elszállított 293 darab, Julius 5. napjára
maradt készletben 38,422 darab.

Telephon szám 590.

Panker F. Viktormű- és építő-lakatos
Arad, Fácán-utca 6. sz.

Készít takaréktűzhelyeket, sir és folyosó kerítések, épület rásalások, görredőnyök, napellenzők, vas-ágyak, kerti székek, padok, asztalok tömör vasból, valamint minden szakmába vágó munkák a legolcsóbb árak mellett.

Épület szárítására vaskosarak kaphatók. Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltek. 1151 Nagy választék sárkerítés mintákból természetes nagyságban. — A minták megtekinthetők a műhelytelepen.

STOLCZ J.aranyműves műhelye
készít mindennemű arany, ezüst, drágakő és műtővös munkákat.Régi ékszerek átalakítását,
valamint
minden javításokat.

Ugy házi eszközök, valamint díszmagyar és antik ékszerek kiegészítését és javítását, tűzi aranyozás és ezüstözést jótállás mellett elvállalok.

Stolcz J.
aranyműves 665Arad, Weitzer János-utca 2.,
Minorita-palota.**A Tulipán szappan**Legjobb a világon!
1240 Hatása csodás!**Tulipán szappan**
darabja 1 korona.

Rövid idő alatt ifjítja és szépíti az arcot, hófehérre varázsolja a bőrt. Gyorsan és biztosan eltávolít reddőket, szepőt, májfoltot és bőrtájkát (Mitesser).

Meggyesy Veronka
ARAD, Tököl-tér 1. szám. Katalin-fürdő-épület. Kristyóry-féle üzlet.

347—1907. g. sz.

Árlejtségi hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a szín- és bérház épületének átfestése és kapcsolatos közműves munkák biztosítása iránt folyó évi július hó 15-én d. e. 10 órakor árlejtsést tart.

Kikiáltási ár: 3642 korona 22 fillér.

Bánatpénzül letendő kikiáltási ár 50%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapírokkal.

Az árlejtsésen csak írásbeli ajánlatokkal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz letételét igazoló pénztári jegy mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtsési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtsési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtsést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székeinek 1907. évi július hó 1-én tartott üléséből.

Kiadta:

Zubor Andor, s. k.
aljegyző.**Félre a plump parafatalpakkal!**

Akarja a rövidebb lábát láthatatlanná tenni és akar Ön kifogástalanul járni? Ez esetben kérjen egy fűzetkét Acker & Gerlach W. 159. Continental—Extension Mfg. Wien I., Dominikanerbastei 21.

cégtől, aki ezt ingyen és bérmentve küldi meg az érdeklődőknek.

A kerületi iparfelügyelőség által jóváhagyott

gyári munkásnévsor

nyomtatvány, ugy ivekben, mint könyvekbe kötve, kapható az Aradi nyomda részvénytársaságnál.

Saját termésű kitűnő tisztán kezelt magyaradi ó és pecsenyeborok úgy nagyobb mennyiségben, valamint palackokban kapható

Winter Adolf
ügyvédnél 525
ARADON,
Deák Ferenc-utca 40. sz. alatt.

Egy jó karban levő 2 lóerős
gázmotor
jutányos áron eladó.
Bővebbet a kiadóhivatalban.**Fogorvosi**és
fogtechnikai műterem.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Aradon, József főherceg-ut 1. sz. házban

fogorvosi és fogtechnikai
műtermet nyitottam, a hol minden a szakmába illő műtéseket pontosan és és jutányosan végzek.Kiváló tisztelettel
VAJDA BENŐ
1572 fogorvos.

Alapított 1860. **MÜNZ I.** Állami távbeszélő 213.

kalap és uri-divat üzlete Arad.
A os. és kir. 33. gyalogezred tisztikarának szállítója.

Fehérneműm a legexelesebb körű elterjedésnek örvendenek.

Szines divat ing reddős mell (batiszt utánzat) darabja K. 3.30	Divat mellény öv darabja K. 1.—
Szines divat turista és utazó ing (batiszt utánzat) darabja K. 3.30	Zennis övek selyem utánzat darabja K. 1.50
Szines divat turista és utazó ing (angol zephir) darabja K. 4.40	Zennis övek fekete és szines selyem darabja 2.40 fillértől 4 koronáig

Szines rövid alsó nadrág darabja K. 1.50, 2.—, 2.80. 492

Fehérnemű szükségletét legkedvezőbben szeresheti nálam be.

Telefon 544.

RAUCH RAIMUND
üveg, porcellán, konyhaberendezés
— és lámpa raktár —

legolcsóbb beszerzési forrása.
Modern
keretekben nagy választék.

Kiváló tisztelettel
Rauch Raimund.
1224

**Egy jó erkölcsű
fiu****tanulónak**

felvétetik

Kell Manó,

női divat és rövidíru üzletében

Arad. 1702

Értesítés!

Van szerencsém tudatni a n. é. közönséggel, hogy Aradon, a Weitzer János- és Batthyány-utca sarkán levő „Házam“ kávéházat egy

bor- és sörcsarnokkal

kibővíttem és ujjonnan berendeztem a Batthyány-utcaról e helyiségbe külön bejáratot, ahol az aradhegyaljai

borkostolót

j. hó 7-én, azaz vasárnap délután megnyitom.

Szives támogatást kér
kész szolgálattalHavancsák József,
tulajdonos.

1708

Köszén

elsőrendű vulkán-farkasvölgyi rostált pormentes 500 kg. vételnél házhoz szállítva pontosan kimérve a vevő zsákjaiba

100 kgként 3.20 koronáért

kapható: 15

Pollak Sándor

mikalakai tégl- és cserépgyárban, telefon 515.

Nagy tégl- és cserép-raktár.

11849 - 1907. kh.

Hirdetmény.

Arad város rendőrkapitányi hivatala által közhírré tétetik, hogy minden gabonanemű kivéve a csöves kukorica, mely ürmértékkel vagy a felek kölcsönös megegyezése szerint általában árulható, csakis métermázsa szerint adható el.

Gbonának köből (véka) szerinti eladása vagy megvétele az 1879. évi XL. t.-cz. 136. §-ába ütköző kihágást képez s az 1887. évi 4131. számú belügyminiszteri határozat értelmében az ügylet megsemmisítését vonja maga után.

Arad, 1907. június hó 27-én.
Greón, h. főkapitán.

Uj fodrász-üzlet.

Van szerencsém a n. é.k. zönség tudomására hozni, hogy

Deák Ferencz-utca 1. szám
Vaas-szálloda épületben, a volt U-sz-féle
fodrász-üzletet

megvettem 178

és újonnan berendeztem és kérem a nagy-
érdemű közönség becses támogatását.

Tisztelettel

Busch György,

fodrász.

Építető gazdák figyelmébe! Csobán Tivadar

képesített kőművesmester

Arad, Deák Ferenc-utca 30. sz.
(Bonta-féle ház.)

Elfogad az építézet terén elő-
forduló mindennemű

irodai és kiviteli munkálatot.

Tervezéseket a legmodernebb
stílusban, valamint költség-számítá-
sokat kívánatra készítik.

Az építézet terén mindennemű
felvilágosításokkal szolgálok.

Vázlat terveket ingyen készítek.

Tisztelettel 188

Csobán Tivadar,
épitészeti vállalkozó.

Nem kell London. Nem kell Páris.
Nem kell Bécs. Nem kell Budapest!

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelelő
mérték utáni

CIPÓKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER M. A. UTÓDA

orthopéd és divat cipészében

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

Szülők különös figyelmébe ajánlom **orthopéd-
gyógycipőmet**, melyek meggátolják a láb-
fejledést, Gyermekneké, ugyezintén felnőtteknél
nagy sikerű eredményeket értem el, amit számos
elismerés tanúsít. Készítek a valódi amerikai for-
májú cipőktől meg nem különböztethető tartos szép
cipőket. B. megrendeléseiket kérve teljes tisztelettel

SEELINGER M. A. UTÓDA

az aradi Nemzeti Színház szállítója 861

PREMIER KERÉKPÁROK

mérvadók a minőségben.

Jóban utólrhetetlenek

s legnagyobb osztrák magyar gyár!

Egyedül kapható:

HAMMER VILMOSNÁL
ARADON. 8915

Telefon szám 184. **Mosóintézet átvétel!** Telefon szám 184.

Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy a hosszú évek óta fen-
álló és teljes meglegedésre működő, legjobb hirnévnek örvendő

Bettelheim-féle mosóintézetet

Aulich Lajos-utca 2. szám átvetttem és annak szakkerü kezelését személye-
sen fogom tovább vezetni. — Főelőnye intézetemnek, hogy a mosást és tisztítást
háztálg kezel, minden vegyszer mellőzésevel, kizárólagosan kézimó-
sással, melynek következtében a ruha nincs kitéve időelötti romlásnak.

Sok éven át szerzett tapasztalataim remélni engedik, hogy kifogástalan munka
szállítással ki fogom érdemelni t. megrendelőim feltétlen bizalmát.

Kiváló tisztelettel

753

FISCHER LIPÓTNÉ,

a Bettelheim-féle mosóintézet utóda Aulich Lajos-utca 2. szám.

Kovács Soma és Társa Aradon.

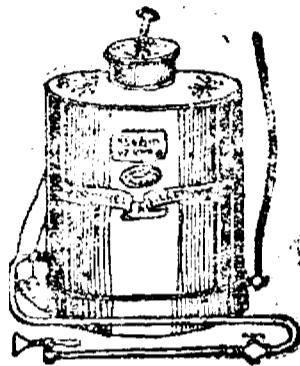
Mc. Cormick chicagói aratógépgyár egyedelárusító.

A legelső és legnagyobb aratógépgyár az egész világon.

K ü h n e E.

mosoni mezőgazdasági gépgyár kizárólagos képviselője.

1164

Vezmoresi permeterzők ere-
deti francia, szőlészeti
gepek.

**Gőzgepek, műszaki
árak, szerszámok, ma-
lomszerek, pinczészeti
eszközök
gyári raktára.**

Szivattyúk, kutak,
tömlők.

Telefon sz. 307. Telefon sz. 307.

Hammer Zs. és Társa

műszerész és mérlegkészítők

Boros Béni-tér 1. szám.

Ajánlja dusan felszerelt
kerékpár, varrógép és Gramofon

raktárát. 1002

„Singer“, „Original Viktoria“,
Central Bobbin varrógépek csa-
— ládi használatra és ipari célokra. —

„Puch“, „Helical-Premier“ és
„Préciosa“ kerékpárok jutányosan
jótállás mellett, kedvező fizetési feltételek.

Nagy szakkerü javító műhely.

Alapítottatott 1850.

ZONGORA

A családi élet kellemességéhez minden-
esetre a zongora is tartozik, mely dus
raktárban teljesen új állapotban 700
koronától felfelé és használt zongorák
200 koronától felfelé állanak a nagyér-
demű közönség rendelkezésére.

**Zongora-bérlés
havonként 8 ko-
ronától felfelé.**

— Zongora hangolásokat
helyben és vidéken szak-
képzett segédem által vé-
geztetem. 223

Nyilvános kölcsönkönyvtárban,
melyben magyar, német és fran-
czia nyelvű szépirodalmi művek
igen nagy választékban vannak
raktáron. Olvasási díj havonként 1
korona kötetenként 8 fillér.

Krispin József

ARAD,

Deák Ferencz-utca 28 sz.

Telefon szám 85.

Mikor csalódik a hölgyközönség legjobban?

Akkor, ha háziat nők áltai rendel-
lőzött. Mert legtöbb esetben nem
jó. Tessek hozzám fáradat, nálam
a legdől a'osabb és legkényelmesebb
füzők készülnek.

Kész füzőket, egyenes tartókat,
mell tartókat rendkívül olcsó árban
árusítok. Kérem a hölgyközönség
teljes bizalmát. 185

Tisztelettel

PILCZ IRMA

füző készítő

Arad, Deák Ferencz-utca 2. sz.

Gabona üzletben
egy középiskolát végzett
jó házból való flu
gyakornoknak
azonnal felvétetik.

A ki hasonló üzletben al-
kalmazva volt, előnyben ré-
szesül.

Weisz Adolf,

1896

Uj-Arad.

Utazó bundák és báli belépők
— kölcsön adatnak —

1280

Sztruhár Testvérek

Arad, Deák Ferenc-utca 2.

Szűcsárak, madár- és állattömések.
Krimmer- és szövetsapkák nagybani
— készítése és eladása. —

Javításokat, átalakításokat gyorsan
és jutányosan vállalunk. Azonkivül
mindennemű tárgyakat a molyok meg-
óvásától, szörme, szövet, posztó, sző-
nyegetek, ablakfüggönyök s ezekhez
hasonlót elvállalunk. Gondozás biztos
és molymentési szert használunk a
mi saját találmányunk és csakis
egyedüli intézetünkben található.

APRÓ HIRDETESEK.

A kinek

Ismeretség híján

gazdátársra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vinczellérre,
kertészre.

kulcsárnőre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgáira,
penzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

Aki

eladni kíván

bort,
szongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

Aki

bérbeadni kíván

birtokot,
házat,
vadászterü-
letet,

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

Aki

mind Ezeket vétel vagy bérbevétel cél-
jából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legblato-
sabban ér czélt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetési

rovatát használja.

Gépezs-kovács,

ki az arató és kaszáló gépek ke-
zelését ismeri, valamint a román
nyelvet bírja, igényeinek megje-
lölése melletti ajánlatát küldje
Lunkai bérgazdaság, Lunka u. p.
Körösbánya. 1688

A vasut mellett

egy jó forgalmu vegyes kereske-
dés, trafik és italmérési engedély-
lyel, áru- és berendezéssel előnyös
feltételek mellett eladó. Boros Mi-
hály, Pécskai-ut 1. 1687

Szalonna,

perzselt, légen szárított, kapható
Rauchbauer Nándornál, Ujszent-
Annán. 1691

Eladó

egy 6 lóerejű Claiton-féle cséplő
Robei kazánal. Megtekinthető So-
borsini gőzfürésztelepnél. Bőveb-
bet Nádler Lajos, Arad. 1693

Magyarádon,

a nagyuri hegyen egy szép 3 kat.
holdas termőképes szőlő, kolnával
és pinceberendezéssel jutányos áron
eladó. Tudakozódni lehet ifj. Sche-
rer Károlynál, Uj-Szt-Anna. 1705

Egy négy polgárit

vagy középiskolát végzett fiu ta-
nulónak felvétetik **Inguusz I. és
Fia** könyvkereskedésében Ara-
don. 361

A belvárosban

keresek megvételre egy magános
házat kerttel. Ügynökök kizárva.
Ár és címet „Magán ház“ jelige
alatt a kiadóhivatal továbbít.

8 lóerejű

új csőfallal ellátott teljesen felúj-
ított, keveset használt locomobil
eladó, kőszén, fa és szalmatüze-
lésre berendezve. Hendl Ödön gép-
gyárában Arad, Kossuth-u. 47. sz.
1720

Jég

kapható havi bérletben naponta
házhoz szállítva Petőfi-u. 7/a. Te-
lefon 199. szám. 1253

Kerestetik

július 15., vagy augusztus 1-ére
egy szakácsnő, ki a házi teendő-
kben jártas és jó bizonyítványokkal
rendelkezik. A német nyelv tudása
szükséges. Jelentkezni lehet Wie-
demann szódagyári igazgató neje-
nél Marosujvár. 1715

Jó írásu fiatalember

állandó alkalmazást nyerhet
nagyobb irodában írásbeli ajánlato-
kat „Állandó“ jellegével kiadóhiva-
tal közvetít.

Veszek könyveket,

egész könyvtárakat, Lexikonokat,
jobb folyóiratokat és hangjegyeket
legmagasabb áron. — **Kerpel
Izidor** könyv- és papírkereskedése
és kölcsönkönyvtára, Aradon. 356

Egy 8 lóerejű

cséplő garnitúra, magyar állami,
eladó Csik Józsefnél, Battonyán.
1706

Kiadó

csinosan butorozott kényelmes
szoba, külön bejárattal. Szent-
László-utca 5. 1707

Két szobából álló

földszinti utcai garçon lakás ügy-
védi irodának igen alkalmas, au-
gusztus 1-ére kiadó: Deák Ferenc-
utca 5. szám. 1699

Keresünk

augusztus 1. belépésre óvadékkal
rendelkező pénzbeszedőt 480 kor.
évi fizetéssel szabad lakás, fűtés
(a téli évadra) és világítás. Írás-
beli ajánlatok Tedeschi Viktor el-
nökhez nyújtandók be. 1717

24 éves fiatalember

széleskörű műveltséggel, perfekt
magyar német, és némi francia
nyelvtudással állást keres lehetőleg
utazási téren, mihez különös ked-
vet és hajlamot érez. Az illető jó
rábeszélő tehetséggel bír és ki-
tűnő referenciákkal rendelkezik.
Cím a kiadóban. 1723

Eladó ház.

A vízvezetéki művek mellett, a
Maros-parton 7 évig adómentes
ház 10.000 koronáért eladó. Teher
rajta még 1800 kor. Vízvezeték,
parkos udvar, szőlős kert. Bőveb-
bet a kiadóhivatalban. 1722

Szép szálló kert

Gyórokon a községben, legszebb
kilátásos helyen, eladó. Motorvasut
megállóhely. Értekezhetni Vojtek
Alajosnál Aradon. 1615

ÓRA

láncsal
együtt

csak 2 kor.

Nagymennyiségű órák
megvételre arra készlet egy sziléziai áru-
házat, hogy 1 gyönyörű aranyozott, 36
órán át járó Anker-órát, láncsal együtt,
3 évi írásbeli jótállással

csak 2 koronáért

adja. Szétküldi utánvétellel

A Gelb, Krakau 15. sz.

porosz-sziléziai áruház. — Nem tetszőért
a pénz vissza. 1714Gabona zsák,
vizhatlan ponyváknyersvitorlavászon ponyvák,
repcé ponyvák,
gazdasági kötélárak,hámistráng, kötőfek,
rudalok és szekérkötelek,
dohány-zsinóra legjobb minőségben legjutányo-
sabban kaphatókErdélyi és Bácskai iparú raktár
Reich B. Károly Fia és Társa

cégnél 1721

Andrássy-tér 6. (Verbos-ház.)

776—1907. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó
az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a
értelmében ezennel közhírré teszi,
hogy az aradi kir. járásbíróóság
1906. V. 2031/18. számú végzése
által a budapesti hitelbank mint
jelentkező végrehajtató javára,
Draser Oszkár és neje aradi lako-
sok ellen 1400 korona tőke és
járuléki erejéig elrendelt kielégi-
tési végrehajtás alkalmával b rói-
lag le- és felülfoglalt és 1495 ko-
ronára becsült butorok és egye-
bekből álló ingóságok nyilvános
árverés útján eladatnak.

Ezen árverés Parecz Béla 73
kor. 28 fill., Löwi Mór 720 kor. és
230 kor. és Guttmann Samu 197
korona 73 fillér követelése és jár.
erejéig is meg fog tartatni.

Mely árverésnek a helyszínén,
vagyis Aradon, Flórián-utca 12.
sz. a leendő eszközlésére 1907.
évi július hó 9-ik napjának d. u.
3 órája határidőül kitűzetik és
ahhoz a venni szándékozók ezennel
oly megjegyzéssel hivatnak meg,
hogy az érintett ingóságok ezen ár-
verésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a
értelmében a legtöbbet ígérőnek
becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vé-
telára az 1881. évi LX. t.-cikk
108. §-ában megállapított feltételek
szerint lesz kifizetendő.

Kelt Arad, 1907. évi június hó
22-ik napján.

Györffy Arnold,
bíróági végrehajtó.

1713

Biztos existenzia!

Ügyes, jó beszélő tehetségű urak
állandó alkalmazást kaphatnak egy
könnyen eladható házi cikk el-
adására. Pénzbeszedők óvadékkal
keresztetnek. Ajánlatok „K. G. 100.“
jellel a kiadóhivatalba kéretnek.
465

Egy jó erkölcsű
fiu

tanulónak

felvétetik

Ifj. Kópetkó

Károly

Arad, Weitzer János-u. 2.

(Minorita-palota.)

Egy 22 év óta fennálló
jó forgalmu

vegyes kereskedés

tőzsde és korlátlan
ítalméréssel ellátva,
1-ső októberre átadó.A vételhez 2000 ko-
rona szükségeltetik.

Bővebb felvilágosítást nyújt

Schlee Albert,
Bokszeg. 1716

Eladó ház!

A főter közelében egy
jó forgalmu

vendéglő

teljes berendezéssel, új tekepálya-
val, új terrász, szép nagy kerthe-
lyiséggel, villany- és gázvilágítás-
sal ellátva, továbbá 10 m. nagy-
ságu elsőrendű téglából épült is-
tálló, ezenkívül 8 bérlakás, amely
tisztán 10%-ot jövedelmez, kevés
összeg hozzájárulása mellett csa-
ládi viszonyok miatt

azonnal eladó,
esetleg bérbe adó.

Bővebbet a kiadóban.

1719

Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság.

Részvényalírási felhívás.

Az „Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság“ f. évi június hó 23. napján megtartott rendkívüli közgyűlése elhatározta:

1. Hogy az intézet alaptőkét két millió koronáról (egy millió forintról) négy millió koronára (két millió forintra) felemeli és e célból 5000 (ötezer) darab, egyenkint névértékben négyszáz koronáról (kétszáz forintról) szóló új részvényt bocsájt ki.

2. A részvények kibocsátási, illetve átvételi árfolyama hétszáz koronában állapittatik meg.

3. Részvényjegyzési határidő 1907. szeptember hó 30-ika.

4. Az alapszabályok 6. §-a alapján a jelenlegi részvényeseknek az új részvényekre elővételi joguk van. Ezen elővételi jog legkésőbb 1907. szeptember 30-ik napjáig bezárólag gyakorlandó. Minden régi részvény egy új részvény jegyzésére és átvételére jogosít fel. Azon részvény, mely után az elővételi jog gyakoroltatik, intézetünknel bemutatandó és „Elővételi jog gyakorolva 1907.“ szavakkal lebélyegezendő. Az elővételi jog gyakorlásáról elismervény állittatik ki.

Azon régi részvényesek, kik elővételi jogaikat 1907. évi szeptember 30-áig az előirt módon nem gyakorolják, igényeiket elvesztik és az ilykép szabaddá vált új részvények az igazgatóság szabad rendelkezése szerint más jelentkező részvényalírók között fognak felosztani.

5. A jegyzett részvények egész vételára 1907. november 30-áig bezárólag intézetünknel egy összegben lefizetendő. Fizetések elővételi jog alapján f. évi július hó, más aláírók részéről f. évi október hó 1-ső napjától kezdve elfogadtatnak és ezen előbb történő fizetéseknél 5% f. év végeig előre megtérítettik. A fizetésről ideiglenes elismervény állittatik ki. Ha bármely részvényalíró fizetési kötelezettségének 1907. évi november hó 30-ig teljesen eleget nem tesz, úgy jegyzése semmisnek tekintendő és az igazgatóság jogosítva lesz ezen részvényeket más jelentkezők között, a kibocsátási árnak készpénzben való lefizetése ellenében, szabad belátása szerint szétosztani.

6. Az újonnan kibocsátott részvények a részvénytőke felemelési művelet teljes befejezése, közgyűlési jóváhagyása és szabályszerű bejegyzése után fognak és pedig legkésőbbben 1908. évi május hó 31-ig a befizetésről szóló elismervények bevonása mellett a részvényesek kezeihez kiszolgáltattatni.

7. Az új részvények, illetve ideiglenes elismervények tulajdonosai 1908. január hó 1-étől kezdődőleg az üzleteredményben és a részvények tényleges kiszolgáltatása napjától kezdve az alapszabályok szerint a részvényeseket megillető összes jogokban a régi részvényesekkel egyenlően részesednek.

8. Jelen művelet végrehajtásával az igazgatóság bizatik meg és felbatalmaztatik, hogy minden a részvények kibocsátásával járó intézkedéseket saját hatáskörében teljesithesse.

Az új részvények kibocsátásából befolyó összegek hovaforvitása és az azzal kapcsolatos alapszabálmódosítások tárgyában a legközelebbi rendes, vagy e célra külön egybehivandó rendkívüli közgyűlés fog határozni.

Ezen közgyűlési határozat folytán az „Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár részvénytársaság“ jelenlegi részvényesei ezennel felhivatnak, hogy az alapszabályok 6-ik §-a alapján őket megillető elsőbbségi jogukat f. évi szeptember hó 30-ig, igényük különbeni elvesztésének terhe alatt gyakorolják, egyuttal felhivatnak mindazon nem részvényesek, kik részvényeket jegyezni óhajtanak, hogy ezt ugyanazon határnapig intézetünknel eszközölni sziveskedjenek.

Arad, 1907. június hó 23.

Arad-csanádi gazdasági takarékpénztár
részvénytársaság igazgatósága.

Urbán Iván, s. k. Heinrich, s. k.